

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SPOR FİMLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU YARALI

DANIŞMAN

YRD. DOÇ. DR. KUBİLAY ÖCAL

ARALIK, 2014

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SPOR FİLMLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU YARALI

YRD. DOÇ. DR. KUBİLAY ÖCAL

ARALIK, 2014
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SPOR FİLMLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

DUYGU YARALI

Sağlık Bilimler Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Sözlü Savunma Tarihi :02.12.2014

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Kubilay ÖCAL
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Gülsüm BAŞTUĞ
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Süleyman CAN

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Nilgün TURHAN

ARALIK, 2014

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün/...../..... tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24/6 maddesine göre, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Duygu YARALI'nın "Spor Filmlerinin Dil ve İçerik Açısından İncelenmesi" adlı tezini incelemiş ve aday 02/12/2014 tarihinde saat 16:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 90 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul edilmesine oy birliği ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Kubilay ÖCAL

Doç. Dr. Gülsüm BAŞTUĞ

Üye

Doç. Dr. Süleyman CAN

Üye

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Spor Filmlerinin Dil Ve İçerik Açısından İncelenmesi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’ da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02/12/2014

Duygu YARALI

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

Soyadı: YARALI

Adı : DUYGU

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe: “Spor Filmlerinin Dil ve İçerik Açısından İncelenmesi”

TEZİN TÜRÜ:	Yüksek Lisans	Doktor	Sanatta Yeterlilik
	X	O	O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Fakülte : Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Enstitü : Sağlık Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar:

Tarih :02.12.2014

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN**Soyadı, Adı** : ÖCAL KUBİLAY**Ünvanı** : Yrd. Doç. Dr.**TEZİN YAZILDIĞI DİL:** TÜRKÇE**TEZİN SAYFA SAYISI:** 71**TEZİN KONUSU (KONULARI) :**

1. Spor içerikli filmler
2. Dil ve görsel içerik analizi
3. Şiddete teşvik ve şiddetin sıradanlaştırılması

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Spor Filmleri
2. İçerik Analizi
3. Nitel Araştırma
4. Dil

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Sports Movies
2. Content Analysis
3. Qualitative Research
4. Language

- 1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum
- 2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir
- 3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir

Yazarın İmzası :**Tarih :** 02/12/2014

ÖNSÖZ

Spor filmlerinde şiddet konusunun insanların spora yönelmelerine etki edeceği ve spor konulu filmlerin sporun tanıtılmasında olumlu olduğu gibi olumsuz rol olabileceği düşüncesiyle bu çalışmaya başladık.

Bu çalışmanın planlanmasında ve yürütülmesinde özveri ve yardımlarından dolayı danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Kubilay ÖCAL'a, akademik alanda beni destekleyen ve yönlendiren hocam Sayın Doç. Dr. Hasan ŞAHAN'a, ayrıca tezin yazım aşamasında yardımlarını eksik etmeyen Sn. Arş. Gör. Erkan BİNGÖL'e, Arş. Gör. Mevlüt YILDIZ'a, Arş. Gör. Ender Şenel'e ve hayatımın her evresinde yanımda olan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürler.

Duygu YARALI

Aralık 2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
TABLolar ve RESİMLER LİSTESİ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
BÖLÜM 1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırmaya Hazırlık Süreci	5
1.2.Çalışmanın Problemi	9
1.2.1.Çalışmanın Alt Problemleri	10
1.3.Çalışmanın Hipotezleri	10
1.4.Çalışmanın Varsayımı	10
1.5.Çalışmanın Sınırlılıkları	10
1.6.Çalışmanın Amacı	10
1.7.Çalışmanın Önemi	11
BÖLÜM 2. GENEL BİLGİLER	12
2.1.Spor	12
2.2. Film	14
2.2.1. Film Tanımı	14
2.2.2. Spor Filmleri	15
2.3. Şiddet	15
2.3.1. Sinemada şiddet	18
2.3.2. Sporda Şiddet	19
BÖLÜM 3. YÖNTEM	22
3.1.Araştırmanın Modeli	22
3.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi	22
3.2.1.Araştırmanın Evreni	22
3.2.2.Araştırmanın Örneklemi	22
3.2.Verilerin Toplanması	23
3.3.Veri Analizi	23
BÖLÜM 4. BULGULAR VE YORUMLAR	25
4.1. Million Dollar Baby (Milyon Dolarlık Bebek)	25
4.1.1. Filmin Künyesi	25

4.1.2. Filmin İçeriği	25
4.1.3. Million Dollar Baby Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi	26
4.2. The Blind Side (Kör Nokta)	30
4.2.1. Filmin Künyesi	30
4.2.2. Filmin İçeriği	30
4.2.3. The Blind Side Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi	31
4.3. The Wrestler (Şampiyon)	35
4.3.1. Filmin Künyesi	35
4.3.2. Filmin İçeriği	36
4.3.3. The Wrestler Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi	37
4.4. Goon (İri Kırım)	40
4.4.1. Filmin Künyesi	40
4.4.2. Filmin İçeriği	40
4.4.3. Goon Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi	41
BÖLÜM 5. TARTIŞMA ve SONUÇ	44
BÖLÜM 6. ÖNERİLER	51
7. KAYNAKLAR	52
ÖZGEÇMİŞ.....	58

TABLolar ve RESİMLER LİSTESİ

Tablo 1. Seçilen Spor Filmleri ve Özellikleri	22
Resim 1. Maggie ile Mavi Ay'ın Karşılaşma Sahnesi.....	27
Resim 2. Maggie ile Frankie'nin Ringde Görüntüsü.....	27
Resim 3. Koca Mike'ın Yalnız Kaldığı Sahnesi	32
Resim 4. Leigh Anne'nin Koca Mike'ı Motive Ettiği Sahne.....	32
Resim 5. Koç Randy'nin Müsabaka Sonrası Tedavi Sahnesi.....	38
Resim 6. Koç Randy'nin Çocuklar Tarafından İlgi Gördüğü Sahne.....	38
Resim 7. Goon Filminden Şiddet Sahnesi	42
Resim 8. Doug'un Müsabaka İçindeki Kavga Sahnesi	42
Resim 9. Futbol Maçındaki Bir Çocuğun Şiddet İçerikli Görüntüsü.....	45
Resim 10. Oyunağına Şiddet Uygulayan Çocuğun Resmi.....	45

ÖZET

Bu çalışma spor filmlerinin dil ve içerik açısından incelenmesini amaçlamıştır. Günümüzde sinemaya olan ilginin artması ve buna karşılık olarak sinema sektörünün hızla büyümesi dikkat çekmektedir. Görsel iletişim araçlarından biri olan sinemanın gördüğü ilgi etkilediği kitlenin büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Bu gelişimden yola çıkarak spor filmlerinde hızla artan şiddet sahnelerini ve söylemlerini irdelemek amacıyla IMDB (Internet Film Veritabanı) puanları 7 ve üzeri olan; “*Million Dollar Baby, The Wrestler, Goon ve The Blind Side*” filmlerini örneklem olarak ele alınmıştır. Şiddet içeren görüntü ve sözleri incelemek için içerik analizlerinden doküman inceleme tekniği ve gösterge bilimsel çözümleme kullanılmıştır.

Sonuç olarak; spor filmlerinde şiddet içeren eylemler ve söylemlerin insanlar tarafından çok sevildiği ve arzulandığı gösterilmektedir. Ayrıca çocukların da şiddetten zevk aldığı ve filmde ki kahramanları taklit edip örnek almaya çalıştığı gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor Filmleri, İçerik Analizi, Nitel Araştırma, Dil.

ABSTRACT

This study aimed to examine sport films in terms of language and content. It is attention getting that there has been an increasing interest towards cinema sector and in response to this interest cinema industry has enlarged. The interest that cinema, one of the visual communication tools, arouses, reveals the size of the mass that it affects. Based on these developments, Million Dollar Baby, The Wrestler, Goon and the Blind, which has 7 point or more IMDB points, were selected as a sample with the aim of examining increasing violent and discourse in sport films. Document review technique of content analysis and semiotic analysis were used to examine display and words including violence.

Consequently, it has been shown that violent actions and discourses in sport films are desired and liked by people. Furthermore, it has been observed that children also like violent, and they imitate and pattern the heroes in the film.

Key words: Sports Movies, Content Analysis, Qualitative Research, Language

BÖLÜM 1.GİRİŞ

Spor, insanlarda var olan enerjiyi fiziksel ve zihinsel olarak fayda sağlayacak şekilde tüketen; kişilerde ve toplumda sağlıklı ilişkilerin oluşmasına olanak sağlayan; topluma disiplinli ve kurallara saygı göstererek yaşamayı öğreten bir araçtır (Güven, 1999). Spor bireyin mücadele ve kazanma azminin eşit şartlar içinde, çeşitli güçlükleri göze alarak yarışmaya girmesidir (Harmandar, 2004). Spor, insanın zihinsel ve fiziksel özelliklerini kullanarak rakibine, kendisine, tabiata ve zamana karşı, belirli kurallar içerisinde yaptığı bir mücadele şeklidir. Sporun temelinde mücadele ve rekabet unsuru vardır (Güven, 1999). Spor, bireyin tabi çevresini, beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferden veya grupta, boş zaman ve tüm zamanını alacak şekilde melekştirerek yaptığı, sosyalleştirişi, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavramdır (İnal, 2009). Bir başka ifadeyle spor, toplumların en yaygın ve en etkili sosyal olgularından biridir (Aydın, Demir ve Yetim, 2003). Spor; din, dil, ırk, eğitim düzeyi, sosyal konum farkı olan insanları aynı kurallar içerisinde bir arada toplayan, yarıştıran, iletişimi sağlayan, insanların toplumsal yaşamına derinlemesine nüfuz eden ve toplumsal yapıya göre şekillenen bir olgudur. (Bayraktar, 2003). Bu özellikleriyle spor, bireylere fizyolojik ve psikolojik yönden katkı sağlar. Diğer bir ifadeyle bireyin fikir ruh ve beden gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi destekler (Yetim ve Cengiz, 2010). Bu nedenle spor tüm dünyada insanların severek katıldıkları ya da seyrettikleri en yaygın aktivitelerin başında gelmektedir. Sporun bu denli yaygınlaşması ve insan hayatına girmesinin en önemli etkilerinden biri teknolojinin gelişmesi ve spor medyasının bu teknolojiyi etkili biçimde kullanmasıdır. Telekomünikasyon alanındaki gelişmelerde ve bu gelişmeler doğrultusunda toplumların her türlü bilgiye anında ulaşabildiğini bir dünyada spor da hem yazılı hem görsel basında sosyal yaşamın vazgeçilemeyen öğeleri arasında tartışılmayacak şekilde yerini almıştır (İnal, 2009).

Olimpiyatlar, dünya kupaları, uluslararası müsabakaların baskıladığı spor medyasında, spor ile ilgili tartışma programları, belgeseller, eğitim videoları ve filmleri, spor endüstrisinin farklı bir boyutunu ortaya çıkarmaktadır. Bu görsel materyaller, temel spor ürünü olan müsabakaların duyurulmasında,

yaygınlaştırılmasında ve etkisinin artırılmasında en önemli medya aracı olarak kullanılmaktadır. Filmlerde işlenen şiddet, baskı, taciz, argo ve benzeri söz ve dil öbeklerinin ve görsel malzemenin insana şiddeti, sıradanlaştırıp bu davranışları normal bir davranış gibi görülmesine insanları alıştırmaktadır. Yeni Şafak Gazetesinin “100 Bin Şiddet Sahnesi Görüyor” başlığı altında yer alan haberine göre Pedagoji Derneği Başkanı ve Oyun Terapisti Uzman Pedagog Mehmet Teber televizyondaki şiddet sahnelerinin çocukların zihnine kazındığını şu ayrıntılarla dile getiriyor;

“Bir çocuğun 12 yaşına gelene kadar TV’de 100 bin şiddet sahnesine tanık oluyor. Bu sahneler nedeniyle şiddeti çözüm yöntemi olarak görüyor ve duyarsızlaşıyor. Küçük yaşlarda anne babayı model alan çocuk sosyal öğrenme yoluyla artık şiddeti model alıyor. Televizyonda, sinema da kısacası medya da sevimli gördüğü kahramanlar aracılığıyla şiddet, çocuğun bilinçaltına yerleştire biliyor. Çoğu TV kahramanının insan ilişkilerindeki sorunları çözerken iletişimi, diyalogu değil de şiddeti kullanır. Çocuk da kendi ilişki ve sorunlarını şiddet ile çözebileceğini zanneder. Bizim zamanımızda He-man, Temel Reis, Power Rangers, Batman gibi çizgi filmler vardı ve hepsinde çözüm yolu şiddetti. Şimdilerde ise Benten, Bakugan, Transformers, Süperman var. Yani şiddet tohumları zihinlere ekilmeye devam ediyor. Şu anda gördüğümüz üçüncü sayfa haberleri ekilen bu tohumların bir yansıması sadece”.

Sinemanın eğlence kaynağı olmasının ve sinema alışkanlığının oluşmasının en büyük nedeni, filmin çocuklara günlük yaşamlarından farklı bir heyecan vermesidir (Yavuzer, 1998). Şiddeti ilk olarak model alan çocuk, daha sonra bir çözüm yolu olarak kabul eder bununla birlikte şiddete olan duyarlılığı azalmış olur. Yani şiddet artık onun için normaldir. Filmde model alınan kahraman, olayı şiddetle çözüme kavuşturursa, çocukta başına gelen her hangi bir olayı şiddetle çözmeye çalışır. Çocuk kendisini kahramanla özdeşleştirir. Örneğin; kahraman kendini atarsa çocukta, kendini atabileceğini, uçarsa çocukta, kendinin uçabileceğini düşünür ve bunu uygular.

Sinemada izlenen filmlerin çocuğun psiko-sosyal gelişimindeki rolü büyüktür. Ancak film kahramanının iyi seçilmiş olması gerekir. Çocuğun kişiliğini geliştirirken kendisini özdeşleştireceği bir model olarak alacağı bu kahraman, doğrunun, iyinin simgesi olmalıdır (Yavuzer, 1998).

Bireyi herhangi bir spor dalını seçmeye yönelten nedir? Neden kimi sporcular daha dirençli, kimilerinin kolayca moralleri bozulmakta ve başarılı olmak için gerekli direnci gösterememektedir? Yenilgiler karşısında niçin saldırgan davranışlar sergilenir? Bir tutku ya da tapınma derecesine varan yoğun, çileli ve yıllar süren antrenman ve yarışmalar sonunda elde edilen nedir? Günümüzde spor büyük halk kitlelerinin yakından ilgilendiği, beğeni gören önemli bir uğrası durumuna gelmiştir. (Koç, 1994). Kitle iletişim araçlarının hayatımızın her alanına girdiği ve kitle iletişim araçlarıyla iç içe yaşamının kaçınılmaz hale geldiği günümüzde, insanlar iletilerle kuşatılmış olarak yaşamaktadır (Terek, Ünal, 2008). Kitle iletişim araçları kullanılarak sporun bireylere tanıtılması ve sevdirmesi konusunda spor filmleri etkin rol oynamaktadır. Pedersen, Miloch ve Laucella (2007)'ya göre film ve sporun etki alanlarının geniş ve toplumlar üzerindeki etkisinin kolay olması sebebiyle birleşmeleri kolay olmuştur. Film sporun duygusunu, güçlü resmini, sporcuların ve antrenörlerin yarışmaya ve sporlarına adanmışlıklarını ön plana çıkarmaktadır.

“Belgeseller, kurgusal olmayan kısa parçalar olan gerçekliklerle 1980'lerde başladı. Kâşif Thomas Edison yirminci yüzyıl döneminden önce boks maçları gibi sportif etkinlikler üretti. Kurgu, yirminci yüzyılda şöhret kazanmasına rağmen, sosyal belgeseller ve propagandalar Dünya Savaşları esnasında ortaya çıktı ve 1950'lerin sonrasından 1970'lere kadar, televizyon belgeselleri, doğrudan sinema ya da portatif sinema üretildi. Filmlerinde, Fox Sports Net, boksör Mike Tyson, NBA'den MAnute Bol ve eski Major League Baseball'dan Cy Young ödülü sahibi daha sonra katil olan Denny McClain gibi oyuncularını içeren Beyond the Glory adlı bir dizi yayınlamaktadır. Diğer gösterilerde, 1999'da başlayan ESPN SportsCentury ve 1990'dan şüana kadar devam eden Outside the Lines gibi şovların her ikisi de spora farklı bir yaklaşım getirdi. Tennis Channel, Pete Sampras hakkında No Strings ve geçmiş tenis harikaları ile ilgili Net Films adlı belgeselleri yayınladı. Bu ve diğer programlar, 1973-1993 arasında gösterilen Greatest Sports Legends adlı aynı dizide birleştirilen programla benzerlik göstermektedir. Şovlarından ve belgesellerden çoğu, sporun oyun alanını ve sporcuların, antrenörlerin ve onların sportif ve kişisel marifetlerini hem insanileştirmekte hem de göklere çıkarmakta olduğunu kabul ederek, güçlü ve zorlu içerik ile ilgilenmektedir” (Pedersen, Miloch ve Laucella, 2007).

Spor filmleri kişileri spora karşı olumlu ya da olumsuz yönlendirdiği düşünülmektedir. Spor filminde işlenen branşın olumlu yönleri aktarılırken bazen olumsuz yönleri dikkat çekebilmektedir. Özellikle şiddet konusu spor filmlerinde sık

geçmektedir. Şiddet kavramı sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma olarak tanımlanır. Şiddet olayları ise; insanları sindirmek, korkutmak için yaratılan olay ya da girişimler olarak tanımlanmaktadır (Ünsal, 1996). Başka bir açıyla bakılacak olursa engellenme ya da bir amaca ulaşmanın yavaşlatılması dış dünyadan iç dünyaya yapılan bir şiddet uyarısıdır. Doğal olarak şiddet başlangıçta bir savunma biçiminin görüngüsüdür (Erkanı, 2012).

Bu çalışmanın temel dayanağını Sosyal Öğrenme Kuramı oluşturmaktadır. Bu öğrenme kuramının öncüleri E. Miller, J. Dollard ve A. Bandura'dır. Bu üç Amerikalı psikologdan Miller ve Dollard'ın görüşüne göre birey çevresinde meydana gelen davranışları ve bu davranışların sonucunu gözlemler. Gözlemlendiği davranışlardan sonucu olumlu olanları (pekiştirilenleri) taklit eder.. Buna göre bir davranışın öğrenilmesi için, bireyin bu davranışın sonucunu kendisi yaşayarak öğrenmesi gerekmektedir. Miller ve Dollard'a göre taklit yoluyla öğrenme edimsel şartlanmanın özel bir halidir ve diğer davranışlarda olduğu gibi taklit edilen davranışlar da pekiştirildiklerinde güçlenirler (Senemoğlu, 1998).

Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı klasik ve edimsel şartlanmayı iki temel öğrenme türü olarak kabul ettikten sonra, gözlem yoluyla veya modelleme yoluyla öğrenme (Observational Learning or Modeling) adını verdiği özel bir ayırt etme öğrenmesi üzerinde durur. Birey herhangi bir duruma tepki vermeyi, uygun davranımı yapmayı, başkalarını gözlemleyerek öğrenir ve kişiliği böylece şekillenir (Morgan, 1986).

Sosyal Öğrenme Teorisi (Social Learning Theory), Sosyal Bilişsel Teori (Social Cognitive Theory) olarak da belirtilmektedir (Bandura, 1977). Bu teoride, başkalarının davranışları ve bu davranışların gözlenmesine dayalı bir dolaylı öğrenmeden söz edilmektedir. Bandura (1986), bireyi, başkalarının deneyimlerini gözleyerek de pek çok şeyi öğrenebileceğini belirtmektedir. Bu durumda özellikle ilköğretim çağındaki çocuklara, birçok bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psiko-motor davranışlar, beğenilen, saygı duyulan yetişkinlerin model olmaları yolu ile kazandırılabilir.

Albert Bandura 1961 yılında "gözlemleyerek öğrenme" kavramını bir deneyle ispatlamıştır. Yaptığı çalışma televizyon programlarının çocuklar üzerindeki etkisine

gönderme yapması açısından önemlidir. Bandura, deneyinde bazı çocuklara film izlettiriyor. İzlettirdiği filmde, "Bobo doll" adı verilen bir oyuncuğa bağırıp söven, onu tekmeleyen bir ergin görülmekte. Bunu izleyen çocuklar, daha sonra teker teker oyuncakla dolu bir odaya alınıyorlar. Tam oyunlarının ortasında, biri gelerek bu oyuncaklarla artık başka bir çocuğun oynayacağını söylüyor. İlgi çekici bu odadan çıkarılan ve hayal kırıklığına uğratan çocuk, içinde az oyuncuğun bulunduğu bir başka odaya alınıyor. Bu odadaki oyuncakların arasında "Bobo doll" da bulunuyor. Film izleyen gruptaki çocukların, "Bobo doll"a daha saldırgan davrandıkları gözlemleniyor. Bandura, bir sonraki deneyinde, bir manipülasyon daha yapıyor. Şiddeti uygulayan kişi bir grup çocuğa izletilen filmde ödüllendiriliyorken, diğer çocuklara izletilen filmde cezalandırılıyor. Sonunda ödül olan filmi izleyen çocuklarda, şiddet davranışı daha fazla gözlemleniyor. Ancak sonunda ceza gören birini izleyen çocuklar, davranışı yapmaktan kaçınıyor.

1.1. Araştırmaya Hazırlık Süreci

Yüksek lisansa başladığımda tez konum ne olacak diye çok düşünüyordum. Aklımda bazı konular vardı. Fakat filmler üzerine çalışma yapacağımı hiç düşünmemiştim. Danışmanım ile tez konusu belirleme aşamasına geldiğimizde, farklı konular üzerine tartışıyorduk. Bana en sevdiğim işleri, boş zamanlarımı nasıl değerlendirdiğimi sordu. "Film izlemek" dedim. Hafifçe tebessüm edip, "bu işi en sevdiğin yoldan halledelim; film seyrederek yapalım" dedi. İlk duyduğumda çok şaşırdım. Nasıl yapacağımız hakkında çok fazla bir bil. Anladığım kadarıyla danışman hocamın aklında böyle bir proje varmış. Spor filmlerini farklı açılardan incelemek ve nitel bir çalışma ortaya koymak gibi. Benimde film izlemeye ilgi duyduğumu öğrenince birlikte bunu yapabileceğimiz kanaatine vardık. Filmler üzerine çalışma yapmaya başladık ve sevdiğim, zevk aldığım bir şey üzerinde çalışma yapmak beni çok mutlu ediyordu. Çevremdekiler tez konumu sorduğunda Film izleyip yorum yapacağımı diyordum. Onlarda benim gibi ilk duyduklarında nasıl olacağını merak ediyorlardı. Fakat onlarda benimle birlikte süreci takip ederek farklı bir çalışma olacağını anlamışlardı. Çünkü filmleri sadece kendi gözümden değil çevremdeki kişilerle de izlediğim oluyordu. Onlarında fikirlerini almaya çalışıyordum.

Spor konulu filmler hakkında çalışmaya karar verdikten sonra, hangi filmler üzerinde çalışma yapacağımız konusunda ilk zamanlar kararsız kaldık. Spor konulu bir sürü film vardı. Bunların bazıları abartılı olmakla beraber bazıları tam anlamıyla sporu yansıtmamaktaydı. İyice filmlerin içine girdik. Farklı filmler izleyip fikir edinmeye çalışıyordum. Uzun bir süre üzerinde durduktan sonra IMDB puanı 7 ve üzeri olan spor ile ilgili filmlerinden seçmeye karar verdik. Seçtiğimiz filmleri farklı çalışma alanındaki kişilere sorarak onların fikirlerini almaya çalıştım. Nihayetinde örnekleme oluşturan; Million Dollar Baby, The Wrestler, The Blind Side ve Goon filmlerini inceleme karar verdik.

Filmleri bu şekilde izleyeceğim aklımın ucuna gelmezdi. Önceden olaylara dikkat eder bir sonraki aşamada ne olacak diye düşünürken, şimdi dilin kullanımına görsel objelere ve sosyal açıdan bende bıraktığı etkileri düşünür oldum. Bazen izlerken filmin sahnelerini kaçırıyor, sonra tekrar başa alarak izlemeye devam ediyordum. Filmi sık sık durdurup sahne üzerine düşünüp tekrar devam ediyordum. Doğrusu bazen sıkıcı oluyordu. Filmden bir şey anlamıyordum ama sonrasında filmi sakın kafa ile kesintisiz olarak izleyerek tadını çıkarıyordum. Artık filmleri izlerken hep ayrıntılara takılıyorum. Filmde anlatılmak istenenin dışında toplumda nasıl algılanabileceğini düşünüyordum. Filmlerin bazen olumsuz etki bıraktığını, bazen de sporcular için olumlu katkı sağladığını hissediyorum. Özellikle çocuklar için olumsuz davranış kazanımı sağlayacak sahnelerin olduğunu tespit ederken, sporcular açısından motive olma konusunda yararlı olduğu izlenimine vardım.

Örnekleme oluşturan filmlerden Million Dollar Baby filmi izlerken çok duygulandım. Yakın çevremde birçok boksör arkadaşımınla birlikte bu filmi izledim. Film ilk izlediğimde kadın boksörün azmi beni çok etkiledi. Fakat filmin bu şekilde bitmesi beni çok üzdü. Sanırım izleyen herkes aynı şeyi düşünmüştür. Başarılı bir kadının boks sporu ile istediklerini elde etmesi ve hayatının boks yüzünden sona ermesi acı verici bir durum.

Arkadaşlarım kendilerini Maggie'nin yerine koyarak rakiplerini tek tek yendiklerini hayal ediyorlardı. Onun gibi gece gündüz çalıştıklarını ve başarıyla birlikte şöhreti elde ettiklerini hayal ettiklerini söylediler. Fakat filmdeki kaza

sahnesi ve sonrasını izledikten sonra hepsinin morallerinin bozulduğunu hissettim. İster istemez kendilerini o sahnede hayal ediyorlardı ve bu durumda kendileri olsa ne yapacaklarını düşünüyorlardı. “Ben bu duruma düşsem yanımda kimler olurdu”, “şampiyonluk maçında bu kazaya tanık olan antrenör olsam neler hissederdim” soruları zihinlerinde canlandırdıklarını söylediler. Onların bu düşünceler içine girmesi beni çok etkiledi. Boksör olmak isteyen çocukların bu filmi izlediğini düşündüm. Ya da ailelerinin bu film ve boks sporu hakkındaki düşüncelerini zihnimde canlandırdım. Çok iyi sporcu olabilecek çocukların bu sahneleri izledikten sonra boksa başlamakta tereddüt edebileceklerini düşündüm. Sadece bu film için geçerli değil bu düşüncelerim. Küfür ve argonun sık sık geçtiği spor filmleri özellikle ebeveynler için konu aldığı sporu negatif biçimde tanıttığını düşünüyorum. Ailesinin Maggie’ye davranışları beni çok etkiledi. Fazlasıyla duyarsız olan ailesi Maggie hasta yatarken bile servet peşinde olmaları bende olduğu gibi sanırım tüm izleyicilerin tarafından olumsuz izlenimler uyandırmıştır. İnsan bu sahneleri izlerken ister istemez çevresinde ki insanları sorguluyor. Acaba bu tip davranışlara sahip kişiler çevremizde var mı diye. Ayrıca sporla kazanılan paranın, servetin kolay kazanılmadığı algısı da filmde vurgulanarak işlendiğini düşünüyorum. Herkes sporcuların çok rahat zengin olduğunu sanıyor. Filmde başarı, şöhret ve servetin kazanılırken bir bedel ödendiği çok güzel işlenmiş.

The Blind Side filmi izlerken sporculuk yıllarıma gittim. İlkokul yıllarımdan beri voleybol oynuyorum ve bu filmi izlerken birçok defa hayatımdan kesitler aklıma geldi. Özellikle Leigh Anne’nin Koca Mike’ı motive ettiği sahnede kendimden parçalar buldum. Lise yıllarımda bir voleybol maçında antrenörüm bizi aynı şekilde motive etmiş ve galibiyet elde etmiştik. Antrenörümün söyledikleri filmdeki sahneyi izlerken aklıma geldi ve o zaman ne demek istediğini şimdi daha iyi anladım. Maçı kazanmak için iyi motive olunmalı, ya da sporcular antrenör tarafından motive edilmelidir. Motivasyonun sporda ki önemini bu filmde daha iyi kavramış oldum. Daha önce de yazdığım gibi filmleri hiç bu gözle izlememiştim. Giderek daha meraklanıyordum ve filmlerini daha çok izleme isteği oluşuyordu. Kendimde farklı farklı fikirler, bakış açıları keşfediyordum.

The Blind Side filminde motivasyonun yanı sıra oyun içinde işlenen şiddet sahneleri beni çok etkiledi. İzlerken eski günlere gittim. Sporculuk yıllarımda ki yaşadığım zor zamanlarım aklıma geldi. Oyun için rakibin uyguladığı psikolojik baskıyı hissettim ve Koca Mike'ın yaşadıklarına ortak oldum. Onun durumunu çok iyi anlıyorum. Eminim ki sporun hangi branşı olursa olsun rekabet duygusu ile bu tip durumların sıklıkla yaşanıyor. The Blind Side filmi izleyen her sporcuda bu duygu yoğunluğunun gerçekleşebileceğini düşündüm.

Birbirinden güzel iki filmi izledikten sonra kendimi iyice kaptırılmışım. Million Dollar Baby ve The Blind Side filmleri beni çok etkilemişti. Onların etkisinden çıkıp üçüncü filme geçmem gerekiyordu. Dolayısıyla biraz ara verip üçüncü filme hazırlandım. 2 günlük bir aradan sonra ancak üçüncü filmi seyrettim. The Wrestler filmi izlemeye başladım. Önceki filmler kadar beni etkilemedi. Çok fazla ilgi duyduğum bir tarz değildi. Gösteri güreşinde bol şiddet içeren sahneler vardı. Amatör ruhu bu filmde yakalayamadım. Çünkü önceden anlaşılabilir seyirciyi heyecanlandırmaya çalışıyorlardı. Kendilerine olmadık eziyeti ederek, kan dökerek seyirci toplama peşindeydiler. Anlaşılabilir güreşler düzenleyerek geçimini sağlayan eski ve unutulmuş sporcuları izlemek çokta hoşuma gitmedi.

Filmde dikkatimi çeken şey çocukların aşırı ilgisi oldu. Güreşçilerin maketleriyle oynamaları ve onları hayranlıkla izlemeleri gerçekten ilgi çekiciydi. Ebeveynlerin bunlara nasıl izin verdiğini aklım almıyordu. Dikenli tellerle vücudundan yaralar açan, zımba telleri ile birbirlerine saldıran insanlar ve çocuklar tarafından nasıl ilgi görür inanmadım. İzlerken kendimi kötü hissettim. Çocukların bunları zevk alarak izlediğine inanmak istemedim. Fakat filmde çocuklara şiddeti sevdirmenin bir yolu bulunmuş. Sporcuların oyuncak maketleri ile çocukların ilgileri çekilmeye çalışılıyordu.

The Wrestler filmi bitirerek hızlıca dördüncü filme geçmek istiyordum. Çok fazla hoşlanmadığım filmi defalarca izlemek zorunda kalmıştım. Son film olan Goon filmine geçmeyi sabırsızlıkla bekliyordum. Çünkü hem The Wrestler filminden sıkılmıştım.

Hokey branşının işlendiği Goon filmi arkadaşlarım ile izlemeyi tercih ettim. Filmi kan ve şiddet olmasına rağmen severek izledik. Hokey oyununda başarı sağlayan kahramanın tesadüfen bulunması, antrenörün ileri görüşlülüğü beni çok etkiledi. Takım ruhu, birbirini koruyan ve destekleyen sporcular ve sporcular arasındaki dayanışma sıklıkla vurgulanmaktaydı. Oyuncu Lafemme'nin kalitesini ortaya çıkarmak ve maçı kazanmak için onu maç sırasında koruyup zarar görmesini engellemekle görevlendirilen Glatt'ın oyuna alınması gibi. Kendim de bir takım sporcusu olduğum için bu durumu çok net anladım. Voleybolda genellikle sayıları alan smaçörün, smaç vuran gözde oyuncunun aslında kaliteli bir pasör tarafından yönlendirildiği gibi. Takım sporlarında çok iyi ve teknik oyuncuların arkasında kesinlikle başka bir oyuncu ya da oyuncuların olduğunu düşüncesi bu filmde açıkça vurgulanıyordu.

Dört farklı spor dalını içeren dört farklı filmi araştırmacı gözüyle izledim ve her film için tüm konuşma metinlerini ve şiddet içeren sahneleri kaydettim. Bu verileri daha önceden belirlediğim temalara dayanarak kodladım. Danışmanım ile birlikte bu kodlar üzerinde yorumlar ve çıkarımlar geliştirdik ve bu çıkarımları tezin ilerleyen safhalarında literatür desteğiyle yorumladım.

1.2.Çalışmanın Problemi

Çalışmanın problemi; spor filmlerinde kullanılan ortak dil ve içeriği incelemektir. Ayrıca spor filmlerinde dil ve içeriği incelerken kullanılan şiddet içerikli söylem ve eylemlerin tespitini yapmak ve bunların kullanım şeklini ve sıklığını araştırmaktır.

Çalışmanın diğer bir problemi ise spor filmlerinde geçen şiddet, argo, cinsellik gibi söylem ve eylemlerin belli spor branşlarında daha fazla ya da daha az olup olmadığıdır. Dolayısıyla spor filmlerini seçerken farklı spor branşlarının işlendiği filmleri tercih ettik.

Ayrıca spor filmlerinde şiddet kavramının aile içi, çevre, okul ve spor uygulandığı (spor salonu, tribün, stadyum vb.) alanlarda nasıl işlendiği ve

oluşturabileceği olumsuz örnekleri araştırmak çalışmanın problemleri arasında yer almaktadır.

1.2.1.Çalışmanın Alt Problemleri

Yukarıdaki probleme bağlı olarak spor filmlerinde kullanılan dil ve içeriğin spor branşlarına göre farklılık gösterip göstermediği çalışmanın alt problemleri arasındadır. Aile içi şiddet, çevreden gelen baskı ve şiddet, ya da spor salonlarında kullanılan şiddet içerikli söz ve eylemler spor filmlerinde nasıl vurgulandığı ve spor branşlarına göre farklılık gösterip göstermediği alt problemlerin kapsamına girmektedir.

1.3.Çalışmanın Hipotezleri

- Spor filmlerinin izleyici profilinde çocuklar sıklıkla yer almaktadır.
- Spor filmlerinde dil ve içerik açısından şiddet ve argo unsuru yoğun şekilde yer almaktadır.
- Spor filmlerinde aile içi şiddet yoğunluğundan sıkça söz edilmektedir.

1.4.Çalışmanın Varsayımı

Çalışmamızda kullandığımız filmler IMDB puanlarına göre seçilmiştir. Bu puanlar ilgili sitelerin verilerine göre belirlenmektedir. Filmlerin IMDB puanlarının tarafsız değerlendirildiği ve doğru olduğu varsayılmaktadır. Bununla birlikte seçilen filmlerin orijinal dilleri İngilizce olup, araştırmada Türkçe dublajları kullanılmıştır. Çevirilerin orijinal dildeki anlamlarını doğru ve tam yansıttığı varsayılmaktadır.

1.5.Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu alışma dört spor filminin dilsel ve görsel içerikleriyle sınırlıdır.

1.6.Çalışmanın Amacı

Bu alışma spor filmlerinin dil ve içerik açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Spor filmlerinde şiddet, argo, cinsellik gibi olumsuz etki

yaratabilecek ve kötü örnek olabilecek sözcük ya da eylemlerin araştırılması yapılacaktır.

1.7.Çalışmanın Önemi

Bu çalışma sadece akademik açıdan değil; eğitim, film ve spor sektörüne fayda sağlayacaktır. İnsanlara en hızlı ve etkili şekilde ulaşmanın yollarından birisinin medya olduğu bilinmektedir. Medyanın etkili bir parçası olan film endüstrisi kullanılarak insanlara her türlü bilgi kolaylıkla aktarılmaktadır. Spor filmleri ile topluma spor branşları hakkında bilgiler verilirken, günümüzde spora olan ilginin yoğunluğu kullanılarak farklı içeriklerdeki bilgiler, düşünceler bireye ve topluma empoze edilmektedir. Spor filmleri sayesinde fazla yaygın olmayan spor branşları tanıtılmaktadır. Spor sektörü penceresinden baktığımızda filmleri tanıtım ve reklam aracı olarak kullanılabilir. Fakat spor filmlerinin izleyiciye aktarım şekli önemlidir. Olumsuz içeriklerin ve şiddet içeren anlatımın incelenmesi ve tespit edilmesi film yapımcılarının toplumsal eğitim ve gelişim açısından seçici olması önemlidir. Ayrıca filmlerdeki kahramanların olumlu yaşam tarzları çocukların sosyal hayattaki davranışlarını olumlu yönde etkilemektedir.

Literatürde spor filmlerini içeren çalışmaların az olması bu çalışmanın önemini daha da artırmaktadır. Bu çalışma konu ve yöntem açısından bu alanda yapılacak diğer çalışmalara ışık tutması muhtemeldir.

BÖLÜM 2. GENEL BİLGİLER

2.1.Spor

Spor kelimesi İngilizce olarak dünyaya tanıtılmış rağmen aslında İngilizce kökenli değildir. Çünkü bu kelime Latince “dağıtmak, birbirinden ayırmak” anlamına gelen “disportare” ya da “deportare” kelimesinden türetilmiştir. 17. yüzyıldan sonra çok kullanılmasından dolayı ilk hecesi kısaltılarak “sport” olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu kelime Latincenin etkisi altında kalan tüm dillerde ilk olarak, bazı farklılıklarla birlikte dinlenme, eğlenme, hoş vakit geçirme için yapılan faaliyetleri ifade etmek için kullanılmaya başlanmış ve zamanla yarışma, kazanma ve üstün gelme çabası için yapılan her türlü vücut faaliyetini ifade eden bir kavram haline dönüşmüştür (Sezen-Balçıkanlı, 2009).

Sporla ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır. Spor yenme ve muktedir olma gibi, insanın şuuraltı arzularının tatminini amaç edinen, belirli kurallar içerisinde yapılan, rekabete dayalı sosyalleştirici, bütünleştirici, fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin bütünüdür (Şahin, 2002). Spor her ne kadar, daha hızlıya, daha güçlüye ve daha yükseğe ulaşmak için yapılan büyük bir mücadele ise de aynı, zamanda evrensel ilke ve kurallarla yapılan bir oyun, yarış ve eğlencedir (Acet, 2005). Spor; bireysel ya da toplu olarak yapılan, bireyin fiziksel ve zihinsel yetilerini geliştiren, bir başkasıyla mücadele veya belirlenen bir hedefe ulaşma gayesiyle önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde icra edilen bedensel hareketler bütünüdür (Tanrıverdi, 2012).

Kişisel veya toplu oyunlar biçiminde yapılan, genellikle yarışmaya yol açan, bazı kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü (Türk Dil Kurumu, 2005). Spor, yarışma ve rakip olmanın yanında sevgi, barış ve kardeşliği de içinde barındırır. Sporu yapanların ya da seyirci ve taraftarların bireysel ya da sosyal nedenlerle bu amaçları görmezlikten gelmeleri, saptırmaları, kötüye kullanmaları, sporu, saldırgan davrananların ve şiddet eylemlerinin yer aldığı savaşa alanına dönüştürülmesine neden olmuştur (Acet, 2005). Sporu bir başkasıyla mücadele veya belirlenen bir hedefe ulaşma gayesiyle, belli kurallar çerçevesinde icra edilen,

bireysel ya da kolektif olarak yapılan, hem yapana hem de izleyene haz veren fiziksel ve zihinsel aktiviteler bütünü olarak tanımlayabiliriz (Tanrıverdi, 2012).

Spor, asıl itibariyle fiziksel gücün artırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen çabadır (Yamaner, 2001). Ancak spor yapan insan, yalnızca bedensel yetilerini geliştiren ve onu kullanan insan değildir. Çünkü spor; beden, aklın, zekânın, iradenin, duyguların, kendi kendini denetleme sisteminin, özel bir ahlaki kaygının ve yaşama tutumunun birlikte iş başında olmasını gerektiren bir olgudur. Bu nedenle sporcu, sadece sportif başarı için uğraş veren kişi değildir. O, sportif başarı için verdiği mücadelenin yanında ahlaki ve estetik değerleri de ortaya koymak için mücadele vermektedir (Erdemli, 2002). Aksi takdirde sporun toplumda dostluk, sevgi, hoşgörü gibi değerleri tahrip ettiği şeklinde algılatılmasına yol açar (Konter, 2006).

Spor branşlarının her birinin kendine özgü bir sistemi, uyulması gereken kuralları, yarışma, karşılaşma alanı ve biçimleri vardır (Erdemli, 2002). Spor belli kurallar, belli ilkeler çerçevesinde kurulmuştur. Sportif etkinliklerin bu sınırlar içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sporda önemli olan rakibe saygı duyma, ona değer verme ve kurallara uymadır (Konter, 2006). O halde sporda esas olan, belirlenmiş kurallar çerçevesinde en iyi performansın sergilenerek başarı kazanılmasıdır. Söz konusu kurallar yarışmacıların birbirini düşman olarak algılamalarını, birbirlerine saygı duymalarını sağlar (Boxill, 2003).

Bir sporu benimsemek ve onu yapmayı istemek baştan onun tüm kurallarını kabul etmeyi, onlara uymayı, onlara karşı çıkmamayı, onları savunmayı gerektirmektedir (Erdemli, 2002). Yani sporu spor yapan belli kuralların olması, onlara uyulmasıdır. Bununla birlikte gerek saha içindeki gerekse tribünlerdeki şiddet olayları nedeniyle spor ahlak dışı davranışlarla anılmaya başlanmıştır (Konter, 2006).

Yöneticiler ve antrenörler “insanların ölmesinden önce maç kaybederim”. Felsefesine bağlı olarak, “ne pahasına olursa olsun kazanmak” düşüncesine bağlı olmadan, seyirciler üzerindeki etkilerini kullanarak şiddeti azaltma yönünde çaba gösterirlerse, olumsuz davranışların önlenmesinde önemli mesafe kat edilir (Acet, 2005). Sportif ilkelere uyulmadığı ve kurallarının dışına çıkıldığı takdirde orada artık

spordan değil de bir kavga ya da kargaşadan bahsedilebilir. Bu bağlamda sporun ahlak dışı davranışlarla anılmaması gerekir, çünkü bu tür davranışlar sportmenlik kavramının özüne aykırı düşmektedir (Konter, 2006). Bu bağlamda sonuç olarak spor; insan, toplum ve insanlık için barış, kardeşlik, yarış, oyun, eğlence, zevk ve serbest zamanları değerlendirme aracıdır. Spor sağlık, güzellik ve başarıdır, ama asla şiddet değildir (Acet, 2005). Sporun rekabete ve ekonomik koşullara bağlı olarak büyük paraların döndüğü bir sektör haline gelmesi, sportif etkinliklerde yaşanan kural ve ahlak dışı eylemlerin artışına neden olmuştur (Konter, 2006).

2.2. Film

2.2.1. Film Tanımı

Sinema deyince “Görüntü, ışık, ses ve müzikle yapılan öyküyü içeren bir ürün, bu ürünü taşıyan ve gösteren araçlar, bu ürünü ve bu araçları üreten örgütlü bir sosyal yapı (şirket veya kurum) ve yapısal ilişkiler; bu ürünü, araçları, örgütlü yapıyı ve ilişkileri açıklayan, meşrulaştıran, bazen de eleştiren örgütlü ve örgütsüz düşünsel üretim” akla gelmektedir”(Erdoğan ve Solmaz, 2005). Sinema teknik olarak, herhangi bir hareketi düzenli aralıklarla parçalara bölerek bunların resimlerini belirleme ve sonra bunları gösterici yardımıyla karanlık bir yerde, bir ekran üzerinde yansıtarak hareketi yeniden oluşturma işidir (Doğan, 2009).

Sinema pek çok yenilik ve değişimin sonucunda ortaya çıkmış bir sanattır. Bu süreçte yaşanan gelişmeler ve teknolojik yenilikler sinemanın gelişmesine katkı sağlamış, biçimlenmesinde önemli rol oynamıştır. Sinemanın doğuşu, fotoğrafın bulunması ve gelişimiyle bağlantılıdır (Ünalın, 2012). Sinemada daima bir tür suç ve ceza, suçlu ve suçsuz, cezalandırılan ve cezalandırılan, doğru ve yanlış, iyi ve kötü, güzel ve çirkin, haklı ve haksız, umutlar ve umutsuzluklar vardır. Bütün bunlarla ilgili belirsizlikler ve gerginlikler yaratılır ve sonunda çözüm getirilir (Erdoğan ve Solmaz, 2005).

Tek bir film, farklı izleyiciler için farklı anlamlar taşıyabilir. Filmin anlamı basit olarak filmin içinde yer almaz ve filmin anlamları, seyircinin film ile girdiği etkileşimde üretilir. Seyircinin art alanı, istek ve değer yargıları, filmin yapım ve pazarlanması ile diğer izleyicilerin filme verdikleri tepki ve kültürel ortam bu

etkileşimin belirleyicisidir. Aynı filme, farklı dönemlerde farklı izleyiciler farklı tepkiler verebilir. Filmler, biçimsel (ör; mekan) ve anlatımsal (ör; kurgu unsurlarının düzenlenmesi) yapılardan oluşurlar. İzleyiciler filmin anlamının edilgin alıcıları değil, bu anlamın oluşmasında etkin katılımcılardır; anlam sadece metin odaklı değil, metin ve bağlamın etkileşim süreci sonucunda oluşur. İzleyici aynı filmi değişik zamanlarda izlediği zaman, düş kırıklığına uğrama deneyimine uğrayabilir. Değişmeyen film karşısında, değişen izleyici değerlendirmeleri, izleyicinin ve hayal dünyasının zaman içerisinde geçirdiği değişimin sonucudur. Dolayısıyla, anlamlar da değişmektedir (Ünalın, 2012).

2.2.2. Spor Filmleri

Tüm dünyada ilgiyle takip edilen sportif müsabakalar, milyonlarca insanı aynı duygular etrafında bir araya getirmektedir. Bu durumu kendileri için kazanca dönüştürme niyetinde olan kişilerin ve kurumların faaliyetleri spora ticari bir boyut kazandırmıştır. Bu da sportif etkinliklerde ahlaki ve insani değerlerin geri plana itilmesine, kazanma hırsının ön plana çıkmasına neden olmuştur. Böylece barış, sevgi, dostluk, sportmenlik gibi değerler üzerine kurulu olması gereken spor, günümüzde sık sık sportmenlik ruhuyla bağdaşmayan şiddet olaylarıyla anılmaya, gündeme gelmeye başlamıştır. Bu durum toplumda, sporun şiddeti ve saldırganlığı tetiklediği şeklinde bir algının oluşmasına neden olmuştur (Tanrıverdi, 2012).

Spor kültürünün gelişmesi ve spor branşlarının sevdirmesi için sanata, sinemaya ve medyaya büyük görev düşmektedir. Sanatçıların, yönetmenlerin, yapımcıların ve televizyoncuların sporun sevdirmesi, spor branşlarının gelişiminin sağlanması için büyük görev düşmektedir. Türkiye tüm sporların aynı coğrafyada yapılabildiği nadir ülkelerden biridir. Sinema adına özellikle spor içerikli yapımlar adına çok fazla malzeme bulmaktadır.

2.3. Şiddet

İnsanın doğasında bastırılmış bir davranış biçimi olan şiddet, genellikle sert, katı davranış, azarlama ve cezalandırmada aşırıya gitme; inandırma ve anlaşmaya varma yerine kaba kuvvet kullanma şeklinde tanımlanmaktadır. (Temel, 2008).

Şiddet; kızgınlık, öfke, kin, nefret, düşmanlık gibi duyguların egemen olduğu saldırganlık biçimi olarak tanımlanır (Şahin, 2003). İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkmış olan şiddet olgusu, birçok bireysel ve toplumsal öge ile birlikte karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle, şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak da kolay olmamaktadır. Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşılabileceğimiz bir olgudur (Temel, 2008).

Şiddeti ilk dile getiren düşünürlerden birisi, Herakleitos'tur. Herakleitos'a göre, evren sürekli çatışmaların yaşandığı bir yerdir ve kavga herkes için ortak, adalet ise bir çatışmadır. Adalet bile ancak kavgayla sağlanabilir. Dolayısıyla şiddet, doğadır ve insan da doğanın bir parçası olarak onun şiddetinin bir ürünüdür. Bu nedenle doğanın parçası olan insan, şiddeti bünyesinde taşır, dolayısıyla insanın yarattığı savaş her şeyin babası, her şeyin kralıdır (İnam, 2001). Şiddet kavramı çok sayıda kavramı birinci dereceden çağrıştırır. Çağrışan bu sözcükler adeta şiddet eğiliminin tamamlayıcılarıdır. Kötülük, korku, cinsellik, siyaset, savaş gibi kavramlar şiddetin biçimlerini bize yansıtırlar. Birinin itibarını zedelemek eyleminden başlayan şiddet, haset, rekabet ve intikam duygularıyla beslenerek tecavüzle ihlal arasında çok sayıda katmanlarda eyleme dönüşür. Şiddet, bireysel kökenli olabildiği gibi, kolektif ya da toplumsal kökenli de olabilmektedir. (Erkanı, 2012). Şiddet uzlaşmazlığın veya karşıtlığın olası sonuçlarından birisidir. Yapısal anlamda şiddet, üstünlük kurmanın ve sürdürmenin bir aracıdır. Kısa süreli bir üstünlük sağlama aracı olduğu kadar, sömürü ve boyun eğmeye karşı bir direnme yöntemidir (Acet, 2005).

Şiddet, aşırı duygu durumunu, bir olgunun yoğunluğunu, sertliğini, kaba ve sert davranışı, eylemi nitelendirir. Şiddet, özel olarak saldırgan davranışları, kaba kuvveti, beden gücünün kötüye kullanılmasını, yakan, yıkan, yok eden eylemleri, taşlı, sopalı, silahlı, bıçaklı saldırıları, ferde ve topluma zarar verme eylemlerini kapsar (Yetim, 2000).

Şiddet insanın saldırganlık iç tepisinin gerçek hayatta eyleme dönüşmesidir. Kızgınlık ve üzüntüyle beslenen saldırganlık duyumsaması oto-kontrol ile bastırılabilen bir içtepidir. Ancak kontrolü zayıflatan toplumsal ya da bireysel çok

sayıda etken saldırganlığın şiddete dönüşmesine neden olur (Erkanı, 2012). İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkmış olan şiddet olgusu, birçok bireysel ve toplumsal öge ile birlikte karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak da kolay olmamaktadır (Ünsal, 1996).

Saldırgan davranışların iki boyutu vardır. Birinci boyut, öğrenilmiş sosyokültürel kaynaklı gelişen ve bireyin toplum içinde kendisini kanıtlamaya yönelik girişimdir. Özellikle ataerkil toplumsal yapılarda sık görülen sosyokültürel bir eğilimdir. Erkek olmak, onur ve toplumsal saygınlığı kazanmak için gösterilen şiddet edimleri, öğretilmiş saldırgan tepkilerin sonucu olarak kabul edilir. Öğrenilmiş saldırgan tepkiler taklit ve özendirici etkenler yoluyla çocuk yaşlarda başladığı söylenebilir (Erkanı, 2012). Şiddetin farklı coğrafyalarda, farklı kültürlerde, farklı kabulleri vardır. Şiddeti toplum tarafından kabul edilebilir kılan önemli sebeplerden biri de onurdur. Onuru kırılan bireyin bunu ödetmek istemesi ve bu uğurda gösterdiği şiddet çoğunlukla kişilerin diğerlerinin ne düşündüğüne ve biçtiği değere önem verdiği Akdeniz ve Güney Amerika gibi kültürlerde geçerlidir (Erkanı, 2012). Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşabileceğimiz bir olgudur. Baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma, başkaldırı, her toplumda derece derece fakat sürekli bir biçimde günlük yaşamda rastlanan şiddet türleridir (Ünsal, 1996). Gündelik yaşamlardan çıkışlı öykülerin anlatımında karşımıza çıkan ilk büyük kaygı belki de gerçeği olduğu gibi anlatabilmektir. Bir öykünün gerçek hayatta var olması, sinemasal bir anlatıya dönüştüğünde gerçekliğini koruyabilmesinin garantisi değildir (Erkanı, 2012).

Şiddet olgusu kendini çok farklı biçimlerde gösterebilmektedir. Günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşabileceğimiz bir olgudur. Baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma, başkaldırı, her toplumda derece derece fakat sürekli bir biçimde günlük yaşamda rastlanan şiddet türleridir. Şiddetin temelinde yer alan saldırganlık dürtüsü bireyin toplumsallaşma süreci içinde öğrenilebilmektedir. Kitle iletişim araçları da bu öğrenmeye hızlandırıcı etki yapmaktadır (Kocacık, 2001). Şiddet ile ilgili davranışlar, kanuna uymamak, kişiye zarar vermek, hakaret etmek, onuru kırmak, huzura son vermek, birinin haklarını

çiğnemek, hırpalamak, incitmek, zor kullanmak şeklinde kendini gösterirler (Erten-Ardalı 1996).

Şiddet, zamana ve topluma göre değişen bir kavramdır. Şiddetin temelinde yer alan saldırganlık dürtüsü bireyin toplumsallaşma süreci içinde öğrenilebilmektedir (Kocacık, 2001). Sinema yaşanmış olanı, geçmişi ve bugünü, yaşanması mümkün olanı, geleceği ve hayali kurgulayıp göstermek ve gerçeği simüle edebilmek gücünü barındırır (Erkanı, 2012). Kitle iletişim araçları da bu öğrenmeye hızlandırıcı etki yapmaktadır. Sağlıklı bir toplum hiçbir şiddet olayının yaşanmadığı, çatışmaların olmadığı bir toplum olmaktan çok, ortaya çıkan sorunların çözülebilmesi alışkanlığının yerleşmiş olması ile ortaya çıkar (Ünsal, 1996).

Gerçek duygusunu yakalayabileceğimiz yegâne sanat olmasını da bu ironik bir şekilde kurgusallığından almaktadır. Filmin yapısının/ kurgusunun/ tasarımının izleyicinin algısıyla bütünleşebilmesi gerçek duygusunun kilit noktasıdır (Erkanı, 2012).

2.3.1. Sinemada şiddet

Radyo, televizyon, sinema, gazete, fotoğraf gibi kitle iletişim araçları günümüz gelişmiş toplumlarının öz nitelikleri arasındadır. Şiddet olağan duruma kıyasla bir bunalım olduğu için doğal olarak iletişim araçlarının ilgisini uyandırmıştır (Şahin, 2003).

Sinema, 28 Aralık 1895' de Paris'te, Capucines Bulvarı'nda bir bodruma biletle girmiş otuz üç kişinin seyrettiği yirmi dakikalık programın yaratıcıları olan Lumiere kardeşlerden günümüze kadar büyük bir değişim geçirmiştir. Sinemanın gelişmesinde dünyada gerçekleşen her türlü ekonomik, siyasi ve sosyal olay etkili olmuştur. Ancak sinemanın gerçek anlamda değişim ve gelişimini sağlayan gerek dünsel gerekse teknolojik açıdan ortaya atılan farklı görüşlerdir. Sinemanın arka arkaya dizilmiş bir resimler dizisinden çok; anlamı olan, içerisinde yaratıcılık ve özgünlük barındıran bir sanat haline gelmesinde kuşkusuz bu gelişmelerin payı çok büyüktür (Temel, 2008). Şiddet de diğer birçok kavram gibi hayatın ve dolayısı ile de sinemanın bir parçasıdır. Belki de cinsellikle beraber en çok ilgi çeken ve talep

edilen parçasıdır. Gerçeklik de sinemanın hayattan almak istediği en önemli histir. Sinemada şiddetin hayatta yer aldığı gibi aktarılması beklenemez ama aynı hissi uyandırması amaçlanır (Erkanı, 2012). Sinema gerçeklerden, hayallerden, rüyalardan kısaca hayattan beslenir. Sinemayı hayatın parçası olarak var sayıyorsak ve hayatın içinde şiddet de varsa, sinemanın bununla paralel olarak şiddet içermesi kadar doğal bir sonuç olmayacaktır. Bu nedenle sinema filmlerinde şiddet ögesine sıklıkla rastlanılmaktadır (Temel, 2008).

Dergi, gazete, kitap gibi basılı yayın, radyo, TV, video gibi görüntülü ve sesli kitle iletişim araçları insanlara bilgi aktarırken, bir yandan da kişiler üzerinde davranış değişikliği yapacak güce sahiptir (Şahin, 2003). Şiddet günlük yaşamımızdan soyutlanamayacak bir olgudur ve sinemanın da yaşamdan beslenen bir sanat dalı olduğu bir gerçektir. Dolayısıyla sinema filmlerinde şiddet de dâhil hemen her içeriğe yer vardır (Temel, 2008).

2.3.2. Sporda Şiddet

Johnson,1984'dan aktaran Tanrıverdi'ye göre spor; 20. yüzyılda uluslararası spor organizasyonlarının düzenlemeye başlanmasıyla birlikte, oyun ve eğlence olarak kabul gören anlayışı aşarak milletlerin kendilerini, kültürlerini, geleneklerini tanıtmalarının, uluslararası dostlukların kurulmasının bir aracı olarak görülmeye başlanmıştır. Yani bu dönemde spora yeni misyon ve anlamlar yüklenmiştir. Bu nedenle olsa gerek sporu “ülkeler arasında kültürel ilişkiler kuran, sorunları çözen ve dostluk ilişkilerini geliştiren bir faktör” olarak ele alınmaktadır. Spor çeşitli amaç ve beklentileri yanı sıra, ulusların gelişmişlik düzeylerinin, ekonomik ve siyasi güçlerinin bir göstergesi olarak da kabul görmektedir (Tanrıverdi, 2012).

Sportif yarışma veya müsabakalar esnasında sporcuların psikolojik, fizyolojik, biyolojik ve çevresel faktörlerden etkilenerak rakibine, hakeme ya da takım arkadaşlarına karşı gerçekleştirmiş olduğu kural dışı hareketlere, sporda şiddet denmektedir (Şahin, 2003). Spor her ne kadar, daha hızlıya, daha güçlüye ve daha yükseğe ulaşmak için yapılan büyük bir mücadele ise de aynı, zamanda evrensel ilke ve kurallarla yapılan bir oyun, yarış ve eğlencedir ve bunların yanında sevgi, barış ve kardeşliktir. Sporu yapanların ya da seyirci ve taraftarların bireysel ya da sosyal

nedenlerle bu amaçları görmezlikten gelmeleri, saptırmaları, kötüye kullanmaları, sporu, saldırgan davrananların ve şiddet eylemlerinin yer aldığı savaş alanına dönüştürülmesine neden olmuştur (Acet, 2005).

Spor karşılaşmalarında yenmek, yenilmek, ikiyüzlü keskin bir kılıç gibidir. Bu durum, sporcuya devamlı baskı ve tehdit altında olma hissini yaşatır (Acet, 2005). Başkasını öldürme, sakat bırakma, ya da yaralama yoluyla zarar verilmesini içerdiği için şiddet genel anlamda gücü aşmaktadır. Bu tür eylemleri, başkasına karşı tehdit oluşturmayı ve kısaca insana fiziksel ve ruhsal zarar veren her davranışı şiddet olarak değerlendirebiliriz. Buna mallara verilen zarar da katılabilir (Ünsal, 1996). Tüm spor karşılaşmalarının kuralları uluslararası düzeyde belirlenmekte ve bu kuralların ihlal edilmemesi için gerekli tüm tedbirler alınmaktadır. Buna rağmen, normal şartlar ve kurallar çerçevesinde yarış kazanamayacağını anlayan sporcu ya da diğer ilgililer kuralları ihlal ederek ve rakibe saldırgan davranışlarda bulunarak yarış kendi lehine çevirmeye çalışırlar. Bu ise sporun ruhuna amacına, centilmenlik anlayışına tamamen zıt, insana sporcuya ve spor adamına yakışmayan bir davranış biçimidir (Acet, 2005).

Spor sahaları zaman zaman acı olaylara sahne olmaktadır. Bu olaylarda görünür neden bir gol, bir tezahürat şekli, maç çıkışı bir gerginlik olurken, bunların gerisinde uluslararası tarihi çekişmeler; din, mezhep farklılıkları, yöresel problemler de yatmaktadır (Özsoy, 2011). İnsan enerji dolu bir varlık olup, bu enerjisi bazen yıkıcı sonuç doğurabilmektedir. Bazen de yapıcı ve yaratıcı bir faktör olarak ortaya çıkabilmektedir. Sportif müsabakalar bu enerjinin deşarj edilebilmesi için birer araç, yarışma kuralları ise bu enerjiyi kontrol etme mekanizmalarıdır (Tanrıverdi, 2012).

Saldırgan davranışların ortaya çıkmasında, spor karşılaşmasının ne pahasına olursa olsun kazanılmasını düşünen ve bu yolda hareket eden yönetici, antrenör ve taraftarın da büyük rolü bulunmaktadır (Acet, 2005). Bir başka ifadeyle spor, şiddet ve saldırganlığı kanalize etme, kontrol altında tutma aracıdır. Sporcu ve seyirciler üzerinde bir dereceye kadar da olsa sosyal kontrol uygular. Bu bağlamda değerlendirildiğinde spor ve oyunların şiddetin kontrolünde önemli yeri vardır (Tanrıverdi, 2012). Çünkü spor karşılaşmaları, amatörlük ruhuna uygun olarak beden ruhen sağlıklı ve dayanıklı olmak için, centilmenlik duyguları ile dostluk ve

samimiyet içinde yapılmadıkça anlam ve önemini yitirirler. Spor karşılaşmalarının amacı, centilmence yarışmak ve kazanmanın yanında sporcuları, yöneticileri, taraftarları, kulüpleri ve hatta toplumları birbirine yaklaştıracı, kaynaştıracı ve dostluk bağlarını kuvvetlendirici olmalıdır (Acet, 2005). Sportif mücadeleler belli bir başarıyı kazanmak için verilen uğraşlardır. Sportif mücadele için sahaya çıkan her bireyin amacı elbette galip gelmek, rakibini yenmektir. Ancak sporda kazanılan başarı, şampiyonluk, madalya ve ödül sporcular için amaç değil bir araç olmalıdır. (Tanrıverdi, 2012).

Ülkemizde sportif başarılarla çok fazla ödül verilmekte ve sporcular ödülü amaç olarak kabul etmektedir. Fakat tam aksine amaç sportif erdemin hayata geçirilmesi olmalıdır, kuralları ihlal etmeden ve sportmenliği ön plana çıkararak mücadele edilmelidir. Bu anlamda spor, belirlenen kurallar ve sportmenlik kavramı çerçevesi içinde en iyi şekilde mücadele vererek rakibini yenmeye çalışmaktır. Yoksa kazanma adına her yolu denemek kuralları hiçe sayarak sportmenlik kavramı ile bağdaşmamaktadır (Tanrıverdi, 2012).

Spor; insan, toplum ve insanlık için barış, kardeşlik, yarış, oyun, eğlence, zevk ve serbest zamanları değerlendirme aracıdır. Spor sağlık, güzellik ve başarıdır, ama asla şiddet değildir (Acet, 2005). Aslında spor ile şiddet yakın akrabadır çünkü spor şiddeti içinde barındırır. Şiddet, üstünlük kurmanın ve sürdürmenin bir aracıdır. Kısa süreli bir üstünlük sağlama aracı olduğu kadar, sömürü ve boyun eğmeye karşı bir direnme yöntemidir (Gültekin, Doğan, Doğan ve Eylon, 2000).

Spor karşılaşmaları, amatörlük ruhuna uygun olarak bedenlen ruhen sağlıklı ve dayanıklı olmak için, centilmence, dostluk ve samimiyet içinde yapılmadıkça anlamını ve önemini yitirirler. Spor karşılaşmalarının amacı, centilmence yarışmak ve kazanmanın yanında sporcuları, yöneticileri, taraftarları, kulüpleri ve hatta toplumları birbirine yaklaştıracı, kaynaştıracı ve dostluk bağlarını kuvvetlendirici olmalıdır (Acet, 2005).

BÖLÜM 3. YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir. Bu anlamda doküman incelemesi araştırmacıya, zaman tasarrufu anlamında katkıda bulunacaktır. Yazılı kaynakların yanı sıra film, video ve fotoğraf gibi görsel malzemeler de nitel araştırmalarda kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

3.2.1.Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini İnternet Movie Database (İMDB) puanı 7 ve üzerinde puan almış olan spor ile ilgili filmler oluşturmaktadır.

3.2.2.Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini İnternet Movie Database (İMDB) puanı 7 ve üzeri olan spor filmleri arasından en yüksek hasılat yapan, yapım yılı 2000 ve üzeri olan, Million Dollar Baby, The Wrestler, The Blind Side, ve Goon filmleri kendi alanları içerisinde rastgele yöntemle seçilen 4 spor filmi oluşturmaktadır.

Tablo 1. Seçilen Spor Filmleri ve Özellikleri

Filmin Adı	Yapım	İMDB	Konusu
	Yılı	Puanı	
Million Dollar Baby (Milyon Dolarlık Bebek)	2004	8.1	Boks
The Wrestler (Şampiyon)	2008	7.1	Amerikan Güreşi
The Blind Side (Kör Nokta)	2009	7.7	Amerikan Futbolu
Goon (İri Kıyım)	2011	7.8	Buz Hokeyi

3.2.Verilerin Toplanması

Çalışmada kullanılacak filmleri belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından birtakım seçim ölçütleri belirlenmiştir. Bu ölçütler filmlerin Spor filmi statüsünde olması, IMDB puanının 7 den yüksek olması, izlenme oranların yüksek olması, filmlerin yapım yılının 2000 ve üzeri olması ve çeviri dilinin orijinaline uygun olması olarak belirlenmiştir. Bu film ölçütlere uyan tüm filmler gruplanmış ve araştırmaya uygun olan 4 film üzerinde fikir birliğine varılmıştır. Filmler dil, anlatım ve görsel olarak incelenmiş olup, önceden belirlenen temalara göre kodlanmıştır.

3.3.Veri Analizi

Sinema filmleri, anlatım araçlarının rastgele bir araya geldiği bir yığın değildir. Parçalar bütünü oluşturmak üzere aralarında birtakım ilişkiler kurarlar (Uysal, 2012). Filmlerin içeriği önceden tasarlanmış toplumsal ya da siyasal bir bakış açısına sahiptir. Filmlerde, bireycilik, kadın-erkek ilişkileri, aile yaşamının önemi gibi ideolojik mesajlar vardır (Corrigan, 2010).

Bu mesajları 2 farklı şekilde çözümlenmiştir. Birincisi İçerik analizi olarak bilinen yöntem; sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Cohen, Manion ve Morrison (2007)'a göre içerik analizi, eldeki yazılı bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır. Sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla kitap, kitap bölümü, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanabilir. Çalışma metin veya metinlerden oluşan bir kümenin içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapılır (Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). İçerik analizinin temel amacını toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak olarak ifade eden Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizi yoluyla verileri

tanımlama ve verilerin içindeki bazı gerçekleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Gülbahar ve Alper, 2009). İçerik analizinde, dokümanlardan elde edilen nitel araştırma verilerinin işlenmesi, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde dört aşama bulunmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Çalışmada kullanılan diğer analiz yöntemi ise; gösterge bilimsel çözümlemedir. Bu yöntem, derin anlamlandırma düzlemini ifade etmektedir. Sinema öncelikle bir dildir. Çünkü metinleri vardır; anlamlı bir söylemi vardır. Peirce'a göre bir "görüntüsel gösterge" nesnesini, nesnesine olan benzerliği ile temsil eden bir göstergedir; gösteren ile gösterilen arasındaki ilişki rastlantısal değildir, bir benzerlik ya da benzerlik ürünüdür (Wollen, 2008).

BÖLÜM 4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Million Dollar Baby (Milyon Dolarlık Bebek)

4.1.1. Filmin Künyesi

Yönetmenliğini Clint Eastwood yaptığı Milyon Dolarlık bebek adlı filmin yapımcılığı Albert S.Ruddy, Tom Resenberg ve Clint wood, senaryosu ise F.X Toole ve Paul Haggis'e aittir. 2004 yılında yapılan ve boks sporunu konu alan bu filmin oyunculuğunu Clint Eastwood (Frankie Dunn), Hilary Swank (Maggie Fitzgerald), Morgan Freeman (Eddie Scrap Dupris) üstlenmiştir. Film 15 Aralık 2004 tarihinde vizyona çıkmıştır. Spor türünde olan Milyon Dolarlık bebek filmi 132 dakikadan oluşmakta ve dili İngilizcedir. Filmin bütçesi 30 milyon Dolar (\$) olup, 216,763,646\$ hasılat yapmıştır. (Wikipedia, 2014)

4.1.2. Filmin İçeriği

Million Dollar Baby, sıradan bir boks filmi gibi duran, fakat izledikçe, içerisinde barındırdığı hikâyeleriyle izleyiciyi kalbinden vuran bir filmidir. Spor dalları içerisinde kuşkusuz en zorlu ve en çok tartışılan dal olan boks, filmin temasını oluşturmakla birlikte, Frankie' nin asıl hedefi olan hayat felsefesi göndermesiyle de kusursuzca örtüşmekte. Frankie, hayatını boksa adanmış, sayısız boksör yetiştirmiş bir antrenördür. Kendisine temel prensip edindiği ve yetiştirdiği tüm boksörlere öğrettiği ilk ve en önemli kuralı, kendini koru felsefesidir. Sert siması, inatçı, dediğim dedik kişiliği ile yanına yaklaşılmasını güç kılan adamın tek dostu, Los Angeles'ın arka sokaklarından birinde eski püskü bir boks salonunu çekip çeviren ve bir gözü görmeyen eski boksör Scrap'tır. Günün birinde salona 30'lu yaşlarında Maggie isimli boksör adayı bir genç kız gelir. Boksör olmaya kararlı olan Maggie'nin hırsı ve cesareti, tatmin edici boyutlarda olmasına rağmen boksör olma yolunda tek eksiği, kendisini yetiştirecek bir antrenördür. Onu çalıştırması için inatçı ihtiyar Frankie'nin etrafında dolaşmaya başlar. Ancak her defasında olumsuz cevapla karşılaşmaktadır. Kızıyla ilişki kuramadığı için acı çeken bir adamla, yalnızlığa bürünmüş ama imrendiren arzusu ile bu dünyada iz bırakan bir boksör olabilmek için canını dişine takan ve pes etmek nedir bilmeyen Maggie, ısrarlarını sürdürür ve en

sonunda inatlaşmayı kazanır. Frankie, Maggie'yi çalıştırmayı kabul eder. Frankie Maggie'de kaybettiği kızını görür bazı yerlerde de olmayan sevgilisini ve her şeyi o oldu. Bir gün Frankie'nin yabancı dili çözülür; Mo cuishle "canım, kanım" demek. Film boyunca esrarengizliğini koruyan bu deyim en can alıcı sahnede ortaya çıkıyor.

Film'de inanç, cesaret, hırs vb. özellikler öne çıkıyor gibi görünse de, filmin en baskın hikâyesi ebeveyn – çocuk ilişkisiydi. Los Angeles'ın arka sokaklarında kalmış eski bir boks salonu, daha çok anneyle babanın yaşamlarını idare etmeye çalıştığı bir ev görüntüsünü göz önüne getiriyorlar. Öz kızına bir türlü ulaşamayan, öğrencilerine yeterince inanmayan Frankie'nin yabancı dil kitabını elinden düşürmeyen görüntüsü, çocuklarının dilinden anlamayan ve onlarla bir türlü iletişim sağlayamayan ilgisiz baba izlenimini veriyor; en iyi arkadaşı Scrap ise, sadece spor salonunu çekip çevirmekle kalmayarak, olaylara her zaman son noktayı koyarak, neredeyse filmdeki tüm karakterleri idare eden anne rolüne bürünüyor, ebeveyn-çocuk konusunun baskınlığını hissettiriyorlar. Filmde birden çok hikayenin olması, mesajlar barındırması, yaşanmışlıklar olması filmin tek düze olmasını engelliyor.

Son sahnede Frankie, Maggie'yi özgür bırakıp odadan çıktığında koridorda iki renk belirir; siyah ve beyaz. İlk önce aydınlığa dönerek Maggie'sine bakar ve sonra acımasız gerçeğe, karanlığa bürünüp kaybolur. Sahne ötanaziye mazur kalan insanlar üzerinde yarattığı etkiyi kusursuzca göstermekte. Hatta buna etki yerine, yaşama asıl gözlerini yumanların kim olduklarının gösterilmesi bile diyebiliriz. Günahların en büyüğünü işleyen insan, en önemlisi ise; canının, kanının (Mo Cuishle) yaşamına nokta koyan insan...

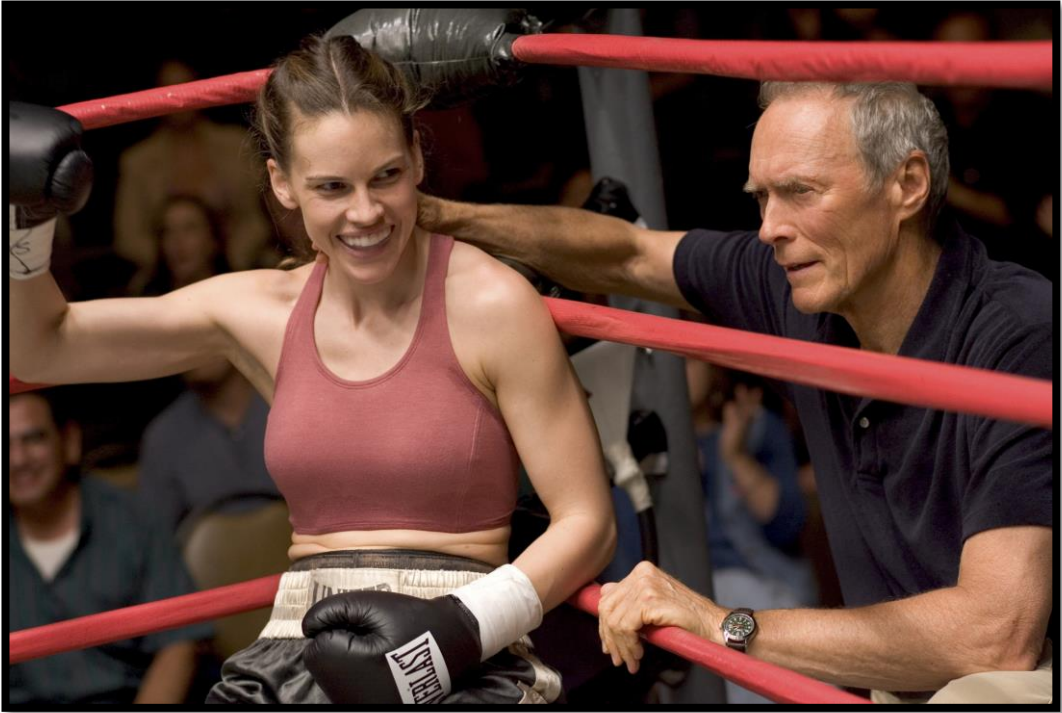
4.1.3. Million Dollar Baby Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi

Filmin kelime analizi yaptığımızda birçok yerde vur dövüş kelimesi geçmektedir. Fakat bunları şiddet unsuru olarak kabul edemiyoruz. Çünkü boks sporunun tanıtıldığı bu filmde bu kelimelerin yoğun şekilde geçmesi çok normaldir. Boks sporunda 'vur', 'dövüş' kelimeleri sürekli kullanılmak zorundadır. Filme başlarken şiddetin insanlar tarafından çok sevildiği, filmin gizli kahramanı tarafından şu sözlerle anlatılmaktadır; "İnsanlar şiddete bayılır. Trafik kazası gördüklerinde enkazdaki cesetleri görmek için dururlar. Ama aynı insanlar boksun sevilmesinden

Resim 1. Maggie ile Mavi Ay'ın Karşılaşma Sahnesi

Resim 2. Maggie ile Frankie'nin Ringde Görüntüsü

şikâyet ederler. Ne olduğu hakkında fikirleri yoktur. Boks rakibin saygısını kazanmaktır”.

Dövüş sporlarından olan boksta saygının çok önemli olduğu filmde vurgulanmaktadır. Özellikle Frankie salonunda saygıya, disipline önem veren başarılı bir antrenördür. Sporcularının saygılı ve disiplinli olmalarını sağlayarak, spor yaşamlarında en önemli unsurun kendilerini korumaları olduğu film boyunca dile getirmektedir.

Frankie'nin iyi bir antrenör olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Sporcularıyla gece gündüz ilgilenen, onlarla birebir antrenman yapan Frankie, antrenör - sporcu ilişkisine önem veren bir antrenördür.

Kızı ile görüşemeyen Frankie son olarak ta şampiyon adayı olan boksörünün başka bir menajer ile anlaşmasından sonra iyice yalnız kalıyor. Günün birinde Frankie'nin spor salonuna Maggie adında bir genç kız gelir. Maggie, Frankie'ye sadece iyi bir antrenöre ihtiyacı olduğunu fakat bu güne kadar hiç kimsenin kendisine yardımcı olmadığını söyler. Bayanlarla çalışmayan Frankie ise iyi bir sporcunun kolay yetişmeyeceğini en az 4 yıl çalışması gerektiğini söyleyerek Maggie'i istemediğini belirtir. 3 yıldır sürekli antrenman yaptığını nereye, neden, nasıl vurduğunu bilmeden boks yapmak için çaba gösteren Maggie ise hayatın gerçek yüzüyle yine baş başa kalır. Ama Scrap' in yardımıyla ve kendi ısrarları sayesinde hayatını değiştirecek olan Frankie' i ikna ederek antrenmanlara başlar.

Her sporcusuna olduğu gibi Maggie' ye de her şey den önce kendini kuru felsefesini öğretmeyle başlar. Başarılı, inatçı, dediğim dedik bir antrenör olan Frankie, Maggie ile de başarılı olarak rakiplerini bir bir yenerler.

Bütün maçlarını nakavt ile kazanırlar. Frankie antrenörün yapması gereken her şeyi iyi bilir. Maggie' ye hediye vererek onu bir üst seviyede ki dövüşler için motive eder ve ona canım- kanım (Mo cuishle) anlamına gelen lakap takar. Seyirciler onu bu isimle tanırlar.

Maggie başarılı maçlar çıkarırken aynı zamanda iyi de para kazanır ve ailesine yardım etmek ister. Fakat ailesi Maggie kadar iyi değildir. Sadece kendilerini düşünür ve yardımın düşüncesizce olduğunu savunarak kötü niyetlerini ortaya koyarlar. Nakit para vermesinin daha mantıklı olduğunu söylerler. Maggie' nin durumunu sormadan onun ne iş yaptığını bilmeden bir kere bile maçını izlemeden sadece para derler. Maggie, Frankie ile çıktığı bu yolda ailesinden hiç destek görmez. Tam aksine yaptığı işin yanlış olduğunu, boks yapmak yerine daha farklı bir iş de çalışması gerektiğinin savunurlar. Ailede hiç sevgi görmeyen Maggie ile kızını göremeyen ve onu özleyen Frankie arasında ki bağın mükemmelliği bu eksikliklerden dolayı olduğu hissediliyor. Bu bağlantıyı yapan unsur ise boks sporudur.

Filmde boks sporunu rakibe saygı olarak nitelendiriliyor. Öyle ki Maggie kazandığı maç sonrasında rakibini düşünerek durumunu antrenöründen öğrenir ve durumu kötü olan rakibine yardım etmesinin gerektiğini savunur. Maggie kendine yakışanı hatta iyi bir sporcuya yakışanı yapar. Seyirciler Maggie'yi çok seviyorlar. Belki de bu asil sporu, asil ve saygılı davranışlarla yaptığından dolayı seviyorlardır. Spor kazanma ve kaybetme iç güdüsünün yanında saygı, sevgi, dostluk içerir her ne olursa olsun rakibimizin de insan olduğunu unutmamamız gerekir diye düşünmeden geçemiyorum filmin bu bölümünde.

Fair play davranışlar sergileyen Maggie son maçında ömür boyu felçli kalacak şekilde sakatlanıyor ailesi hariç herkesi çok üzüyor. Galip geldiği maçta kural dışı yumruk yemesinden dolayı omuriliği kırılan Maggie'nin yanında olan tek kişi yine Frankie günlerce başında bekleyip yanından ayrılmıyor. Maggie'nin ailesine ulaşıyor fakat ailesi 1 haftalık tatilin ardından Maggie'nin yanına gelip tek dertlerinin para olduğunu insan hayatının paradan daha ucuz olduğunu gösterirler.

Kalbi spor aşkıyla, boks aşkıyla yanan Maggie hastane odasında hareket edemediği yatması yetmezmiş gibi, annesinin evi üzerine almak istemesi de aile içi şiddetin yoğun bir şekilde göstergelerindedir. Çaresiz kalan Maggie tek destekçisi ise Frankie'dir.

İzlerken t ylerimin  rperdiği bu sahne de boks sporunun gerektirdiği saygıyı göstermeyen, sadece boksta değil aslında sporun gerektirdiği saygıyı göstermeyen Mavi Ay bütün seyirci tarafından kınanır. Gerçek Őampiyonun Maggie olduğu bilinir ve Őampiyonluđun saygı ile kazanıldığı da filmde vurgulanmıŐtır.

4.2. The Blind Side (K r Nokta)

4.2.1. Filmin Künyesi

Yönetmenliğini John Lee Hancock'un yaptığı K r Nokta adlı filmin yapımcılığı Broderick Johnson, Andrew Kosove ve Gil Netter, senaryosu ise Michael Lewis ve John Lee Hancock'a aittir. 2009 yılında yapılan ve Amerikan futbolunu konu alan bu filmin oyuncululuğunu Sandra Bullock (Leigh Anne Tuohy), Quinton Aaro (Michael Oher), Tim McGraw (Sean Tuohy), Jae Head (S.J. Tuohy), Kathy Bates (Miss Sue)ve Lilly Collins (Collins Tuohy)  stlenmiŐtir. Film 20 Kasım 2009 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) vizyona çıkmıştır. Spor türünde olan K r Nokta filmi 129 dakikadan oluşmakta ve dili İngilizcedir. Filmin bütçesi 29 milyon Dollar (\$) olup, 309,208,309 \$ hasılat yapmıştır.(Wikipedia, 2014)

4.2.2. Filmin İeriği

John Lee Hancock tarafından yazılan ve yönetilen bir Amerikan filmidir. Gerçek bir hayat hikayesi anlatılmaktadır. Film babasını hiĉ tanımamıŐ, annesi ise uyuŐturucu müptelası olan Amerikan bir çocuğun futbol kariyerini anlatmaktadır. Micheal Oher "Big Mike" (Koca Mike) lakabı ile bilinen, iĉine kapanık bir genĉ adam, Michael Oher' i genĉ oyuncu Quinton Aaron canlandırıyor. Koca Mike, normalden iri bir vücuda sahip olan ve 13 kardeŐi arasında hiĉ ilgi görmeyen, okuma ve yazması olmayan Micheal Oher sportif yeteneğinin farkına varıp, yeteneği sayesinde beyazlar tarafından tercih edilen muhafazakar bir kolej de öğrenimine başlar. Fakat o kadar sessiz bir yapıya sahiptir ki neredeyse etrafındaki insanlarla hiĉ bir iletişim kurmamaktadır. Bu durum öğretmenleri tarafından "zeka seviyesi düşük" bir  ocuk olması Şeklinde değerlendirilir. Ancak Michael normal bir zekaya sahip  zg n bir çocuktan başka hiĉ bir Şey değerdir. Michael Oher sokaklarda yaŐayan, yaşam iĉin bir amacı olmayan bir genĉtir, taki Micheal Oher'ın hayatı anne Leigh

(Sandra Bullock) ile karşılaşınca kadar. Bu aile 17 yaşındaki siyahi bir çocuğu himayesi altına alarak tamamen hayatını değiştiriyor. Leigh filmde aynı kendisi gibi kocaman bir kalbe sahip bir eş ve 2 çocuğa sahip bir anneyi oynuyor. Leigh (Sandra Bullock) çocuklarıyla aynı okula giden ve etrafta dolanan bu garip çocuğu kısa sürede fark eder. Başlangıçta yardım eli uzatma girişimi olarak başlayan Michael'ı tanıma çabaları sonrasında yerini aileden biri olmaya bırakıyor. Michael in Tuohy ailesi ile sonunda yolları kesişiyor. Leigh küçük fırlama S.J. (Jae Head), baba "Sean" (Tim Mcgraw) ve evin kızı "Collins" (Lily Collins)'in inanılmaz destekleri ile yaşamı değişen Michael Oher başarı dolu bir hayatın ilk adımlarını atmaya başlıyor. Sıcak bir ev ve bir odaya kavuşan Koca Mike lakaplı Michael'ın ders notları düzelmeye başlar. Bu arada Leigh onun koruma içgüdüsünün anormal derecede gelişmiş olduğunu anlar ve işte bu noktadan sonra Michael Oher 'ın hayatı hiç ummayacağı bir şekilde değişir. Hayatı değişen Micheal Oher sonunda Liginin en çok aranan oyuncularından biri oluyor. Amerikan Futbolunun en gözde oyuncularından biri olur...

4.2.3. The Blind Side Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi

Film ilk olarak bu cümleyle başlıyor. "Futbol maçı başlamadan önce sistemli bir sükunetin yaşandığı bir an vardır. Oyuncuların yerlerinde, çizgi hakemlerinin hareketsiz ve her şeyin mümkün olduğu bir an. Washington'dan canlı yayın. Ardından, bir trafik kazası misali kızılca kıyamet kopar. Topun elden çıkmasıyla kemik sesi gelmesi arasında sadece göz açıp kapayacak kadar süre vardır." Bu cümleden sonra tamamen şiddet içerikli bir filmin beni beklediğini düşünmüştüm. Fakat film de şiddet kavramı ile birlikte ırkçılık, eğitim, motivasyon, aitlik duygusu gibi konulara yer veriliyor.

Ön yargılarla hareket eden ve Michael Oher'in IQ'sunun düşük olduğunu söyleyen dini okul öğretmenleri, okulun spor öğretmeni konuşana kadar Michael Oher' ı okula almayı kabul etmemektedirler. Koç Cotton' un "çocuk cesur, herkes çocuğu başından savmış, notunu D verip sorumluluğunu başka okula atmışlar, burası dini okul, ya bunu ciddiye alırız ya da o şeyi oradan indiririz" diyerek arkadaşlarına yaptıkları hareketin yanlış olduğunu, ön yargıyla hareket etmemeleri gerektiğini,

Resim 3. Koca Mike'ın Yalnız Kaldığı Sahnesi

Resim 4. Leigh Anne'nin Koca Mike'ı Motive Ettiği Sahne

herkesin eğitim hakkının oluşunu, Michael Oher'in dışlanmaması gerektiğini ve aynı zamanda da dindeki eşitliğe vurgu yapıyor. Ve Koç Cotton sayesinde sahipsiz, zor durumda ve çevredeki insanlar tarafından istenmeyen bir genç olan Michael Oher okula başlıyor. Micheal Oher arkadaş çevresi tarafından Koca Mike lakabıyla tanınıyor. Bu durumdan kendisi memnun olmayarak Koca Mike lakabı ile anılmak istemiyor.

Filmde Amerikan futbolu oyuncusunun tanımlaması da çok net bir şekilde ifade ediliyor, “hepsi iri yarı kalçası geniş, butları kalın olmalı. Uzun kolları, kocaman elleri ve adımları hıçkırık kadar ani olmalı.” Tıpkı Michael Oher gibi. Tıpkı Koca Mike Gibi.

Bir gün Michael Oher parktan geçerken Sean Junior adında bir çocukla tanışır hayatının dönüm noktası denilen yerdir belki de. Sean Junior Ole Miss Üniversitesinin eski basketbol yıldızlarından Sean Tuohy oğlu. Koca Mike bir gün akşamın karanlığında soğuk bir gecede yolda yürürken Tuohy ailesine rastlıyor. “Koca Mike spor salonuna gittiğini söyler neden oraya gittiğini sorduklarında ise Koca Mike “Çünkü orası sıcak” yanıtını verir yürek burkan bir cevapla karşılaşırlar. Spor, bazı insanlar için zayıflamak, bazı insanlar için aşk, bazı insanlar için mutluluk, bazı insanlar için dostluk, bazı insanlar için para, bazı insanlar için ise sıcak bir yuvadır. Duyguların tavan yaptığı bu sahne de gözyaşlarına engel olamamak da farklı bir duygu. İnsanın yüreğinde dağlar açan, iz bırakan, bu sahnenin anlamı çok büyük benim için. Kimsesizlere yuva olan spor, herkes için kucağını açan spor, din, dil, ırk, gözetmeksizin herkesi kendi içine kabul eder.

Spor salonundan başka gidecek hiçbir yeri olmayan Koca Mike'ın spor salonuna gitmesine gönlü razı olmayan Leigh Anne Tuohy, Koca Mike'ı evlerine götürüyor. Tuohy ailesi yardımsever, sporcu bir ailedir. Hiç tanımadıkları bir insanı evlerine alıp misafir edip karnını doyurup, ona giysiler alıyorlar herkesin yapabileceği bir iş değil. Spor hiç şüphesiz yardımlaşmayı, paylaşmayı, güvenmeyi, öğretir. Bu sahnede sporun bu özelliklerini görebiliyoruz.

Filmde Michael Oher'in 8.Sınıf notlarına göre kariyer meyilli, Sosyal ilişkiler %3, Öğrenme kabiliyeti %5, Koruma içgüdüğü %90 olduğu vurgulanıyor. Sporda

motivasyon kavramı da film de çok net ifade edilmiş. Sporda motivasyonun önemi büyüktür. Koca Mike'ın antrenörü antrenman esnasında Koca Mike'ı yanına çağırıp rakibine karşı ne yapması gerektiğini şu sözlerle ifade eder. “Böyle tutmalısın, tam buradan, Anladın mı? Yüzüme bak, evlât. Onları at sürer gibi omuzlarından tutarsan ceza alırsın, ben de sinirlenirim duydun mu beni.” diyerek Koca Mike bağırır. Bunu gören Leigh Anne (LA) koşarak sahaya iner antrenöre, bağırarak hiçbir şeyin yolunda gitmeyeceğini söylüyor. LA , Koca Mike (KM)'ı yanına çağırır ve ona :

“LA - Michael. İlk tanıştığımızda sana rezil elbiseler almak için o korkunç yere gitmiştik ya? Ben korktuğumu söylediğimde arkamı kolladığını söylemiştin, hatırladın mı?”

KM - Evet efendim.

LA - Biri bana saldırsa onu durdururdun, değil mi? Peki Sean Junior (SJ) ile arabadayken hava yastığına ne yaptın?

KM - Durdurdum.

LA - Durdurdun. Sen durdurdun. Bu takım senin ailen Michael. Onları şunlardan korumalısın. Anladın mı? Dinle gel. Tony senin oyun kurucun. Onun kör noktasını alacaksın. Ona baktığında beni aklına getir. Benim arkamı kolladığın gibi onunkini de kolla. Tamam mı? Tony, gidebilirsin. Pekâlâ. Bu Umpa Lumpa senin geri adamın. Ona baktığında aklına SJ gelsin. Kimsenin ona zarar vermesine izin verme, anladın mı? Tamamdır. Yerine. Anladın mı?

KM - Peki ya Collins ve Bay Tuohy?

LA- Tamam, onlar da olsun. Aileni koruyacak mısın Michael?

KM - Evet efendim.

LA - Aferin. Şimdi eğlenmene bak. Diyerek Koca Mike'ı Motive ediyor.”

Bu sahneden sonra Koca Mike Leigh anne' nin dediklerine motive olarak denilen her şeyi yapıyor ve başarı da beraberinde geliyor. Koca Mike'ın koruma içgüdüsünü kullanarak onu motive eden Leigh Anne. The Blind Side filmini motivasyonu en güzel şekliyle bizlere gösteren bir film olarak da tanımlaya biliriz. Aynı zamanda da sporcu-antrenör ilişkisinin çok önemli olduğunu, bir antrenörün sporcusunu her yönüyle çok iyi tanınması gerektiğini, yapılacak olan hareketin doğru

zamanda yapılması gerektiğini vurguluyor bu film. Her öğrencinin her sporunun öğrenme yöntemi farklıdır doğal olarak her antrenöründe öğretme yöntemi farklıdır. İşte bu noktada eğer antrenör sporcusunu iyi tanıyorsa ona nasıl davranmasını biliyorsa doğru hareketleri doğru zamanda yaptırabilir. Sporcuda sorumluluklarını iyi bilirse başarı artık kaçınılmazdır. Bununla birlikte doğru öğrenme metotları kullanıldığında öğrenme olayının kolaylaştığı filme açık ne verilmektedir. Sean Junior 'un KM'ye yaptığı koçluk eğitim açısından farklı önem taşımaktadır. Baharat kutuları ile teknik göstermesi ve onunla birebir çalışması filmde antrenörler için güzel bir örnek olmaktadır.

KM, sürekli yalnız kalmış ve dışlanmış. Aile sevgisi görmeyen KM farklı aileler ile yaşamış ve sürekli kaçarak annesinin yanına gelmiştir. Yer yer şiddete maruz kalan KM mahalle arkadaşları tarafından sürekli sözlü tacize uğrayarak sözlü şiddet görmüştür. KM hayatında ki tüm olumsuzluklara boyun eğen bir genç iken sporla tanıştığı andan itibaren kendini çevresine kabullendirmiştir.

Koca Mike müsabaka esnasında ki bir sahnede ise şiddete maruz kaldığı maçta centilmen davranış sergileyerek sporun Fair Play ruhunu da ön plana çıkarmıştır.

4.3. The Wrestler (Şampiyon)

4.3.1. Filmin Künyesi

Yönetmenliğini Darren Aronofsky yaptığı Şampiyon adlı filmin yapımcılığı Darren Aronofsky ve Scott Franklin senaryosu ise Robert D. Siegel'e aittir. 2008 yılında yapılan, ABD- Fransa ortak yapımı olan ve Amerikan Güreşini konu alan bu filmin oyunculuğunu Mickey Rourke (Randy 'The Ram' Robinson), Evan Rachel Wood (Stephanie Robinson), Ernest Miller (The Ayatollah), Marisa Tomei (Cassidy) ve Mark Margolis (Lenny) üstlenmiştir. Film 5 Eylül 2008 tarihinde Venedik, 10 Nisan 2009 tarihinde ise Türkiye'de vizyona girmiştir. Spor türünde olan Şampiyon filmi 109 dakikadan oluşmakta ve dili İngilizcedir. Filmin bütçesi 6,000,000 Dollar (\$) olup, 43,319,833 \$ hasılat yapmıştır. (Boxofficemojo.com)

4.3.2. Filmin İçeriği

The Wrestler filmi, kişisel zaferleri, hünerleri, başarıları, onurları anlatan bir film olmaktan oldukça uzak bir kıyıda seyretmektedir. Film eski bir güreşçi olan Randy Robinson' ın (Mickey Ram Rourke) kişisel başarılarının en üst düzeyde olduğu 80'li yıllardan alınmış ve üzerlerinden 20 yıl geçmiş dergi kapakları, gazete küpürleri ve arka fonda hayran çılgınlıkları alkışları ile başlar. Ram başarılarını ringde kazanmış olmasına rağmen, geçen 20 yıl boyunca hayata karşı olan güreşinde yenilmiş ve kendi deyimiyle artık bir et parçasına dönüşmüştür. Ram yapayalnız, savrulmuş adeta filmin fon rengi olan sarı bir hüznle boğuşmaktadır. Yönetmenin belki de sonbahar mevsimini kullanması aslında Ram için de bir sona yavaş yavaş yaklaşıldığını aksettirmektedir. Bir soygunu göstermeden nasıl soygun filmi yapılıyorsa, bir savaşı göstermeden nasıl savaş filmi yapılabilir, The Wrestler filmi, neredeyse güreş olmadan güreşi anlatan bir film diyebiliriz aslında.

Ram'ın ekmek teknesi olarak kullandığı vücudu artık teklemektedir. Ve yaşamını bu şekilde sürdürmesi mümkün olmayan bir durum haline gelmektedir. Ringleri bırakması kendisi için ne kadar zor olsa da bunu yapmak zorundadır. Ram kaybetmiş olduğu değerleri, terk etmiş olduğu kızını, yaşam ile olan bağlarını tekrar kazanmak, hapsediği yalnızlık duvarlarını yıkarak tekrar elde etmek için seferber olur. Amerikan rüyalarını tersine çeviren banliyö yaşamlarına, sinmiş, et parçalarına dönüşmekte olan bir toplumun yaralarına adanmış bir ağıt diyebiliriz. Vücudunu ekmek teknesi olarak kullanan sadece Ram değildir. Ram'ın sürekli gittiği bir kulübünde çalışan Cassidy de (Marisa Tomei) yaşamını vücudunu kullanarak sürdürmektedir.

Sadece Ram ve Cassidy 'nin hikayesi değildir, ruhunu, maneviyatını, mutluluklarını kaybeden, yalnızlığa mahkûm olmuş, aynı kaderi paylaşan insanların da öyküsüdür bir nevi. Ram hayat ile olan bağlarına geri döner ve kendine bir iş bulur. Bulduğu iş aslında kendisine hiç de yabancı gelmeyecek olan et satma işidir. Ancak film sanıldığı gibi bir Amerikan rüyasına dönüşüyor gibi görünse de, ilerledikçe bir Amerikan kâbusuna dönüşecek, hayat ile olan mücadelesinde Ram bir kez daha tuş olmaktan kurtulamayacaktır. Kızı ile olan bağlarını düzeltmesi için bir

şansı olsa da bunu kullanamaz. Cassidy ile birlikte yeni bir yaşama başlama hayalleri yine aynı şekilde hayal kırıklıklarıyla baş başa kalır. Ram'in tek bir çaresi kalmıştır o da yeniden ringlere dönmek ve şovunu kalbi hasta olmasına rağmen devam ettirmek. Dibe vurmuş ve hayatından başka kaybedecek bir şeyi olmayan yalnız bir adamın öyküsü The Wrestler.

4.3.3. The Wrestler Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi

Amerikan güreşini konu alan bu film tamamen şiddet ve cinsellik içerdiğini düşünüyorum. Sporcuların farklı materyaller (dikenli tel, sandalye, jilet) kullanarak şiddet uygulaması ve seyircilerin bundan zevk alması ön plana çıkarılıyor. Şiddetin, insanları mutlu ettiği ve sıradan bir olay olarak gösterildiği bir film olduğu kanaatindeyim. Müsabaka öncesinde sporcuların birbirleri ile konuşup anlaşarak ringde yapacakları hareketleri belirliyorlar. Karşılıklı olarak birbirlerine anlaşmalı şiddet uygulayarak seyircilerin eğlenmesini sağlıyorlar. Maç başlamadan önce konuşmalardan en göze çarpanı şöyledir:

RR- Seyircileri gaza getirmek için belki önce kasıklarına vururum sonra boyunduruğa alırım.

TR- Nasıl istersen dostum. Hemen bize yüklenin. Üstümüze yüklenin. Canımıza okuyun. Ayağa kalkıp iplere gideceğiz.

RR- İkimizi de zorla içeri alacaksınız.

TR- Tamam. Ayağa kalkar, uçan çift tekme vurur dışarı atarız.

RR- Bu gece ne varsa yapıyoruz yani.

TR- Hepsini yapacağız, eski usulle, yavaş yavaş. Bacağına çalışma adamım, bunu herkes yapıyor zaten. Boynuna çalış, boynuna.

RR- Dostum, boynuna biz çalışacağız.

TR- Siz mi çalışacaksınız?

RR- İkisine de. - Bacağına da mı? Belki geri dönüşünü o sırada yaparsın.

Seni iplere itip süper tekmemi vuracağım sonra koç atlayışı,

Filmde dikkat çeken konulardan biride Koç Randy 'nin gittiği kulüpte çalışan kız arkadaşının oğluna kendi maketini hediye etmesidir. Ve çocuğun evde o oyuncakla oynarken söyledikleri de çocuğun tamamen sporu ve şiddeti

Resim 5. Koç Randy'nin Müsabaka Sonrası Tedavi Sahnesi

Resim 6. Koç Randy'nin Çocuklar Tarafından İlgi Gördüğü Sahne

kabullendiğinin göstergesidir. Çocuğun oyuncakla konuşması, seni iplere asacağım, sonra tekme atacağım, sonra üstüne zıplayacağım demesi. Koç Randy'ı örnek aldığı ve şiddeti benimsediğinin ispatıdır.

Dövüşçülerin maketleri yapılarak çocukların bunlarla oynaması, onları birer kahraman olarak görmesi sağlanıyor. Çocuk bu durumda hem spora ilgi gösteriyor hem de sporla birlikte şiddeti de kabullenmiş oluyor. Bu şekilde şiddetin çocuklara oyunla sevdirmesi ve şiddeti hayatın içinden normal bir kavrammış gibi gösterilmesi vurgulanıyor. The Wrestler insan hayatında şiddetin ne kadar normalleştiğini anlatan bir film olarak da tanımlanabilir.

Ayrıca filmde, bir zamanlar şampiyon olan Koç Randy 'nin yaşı ilerledikçe sağlık sorunları ve maddi imkânsızlıklar olduğunu görmekteyiz. Günümüzde de şampiyonların bu tür problemlerle karşılaştığını bilmekteyiz. Maddi olanakların azalması sonucunda Koç Randy 'nin ringlere çıkması ve para kazanması gerekmektedir. Vücudunu ekmek teknesi olarak kullanan Randy müsabaka esnasında kalp krizi geçirir ve ameliyat olur. Doktoru ringlere veda etmesi gerektiğini söyler. Koç Randy böylelikle ringlere veda eder. Spor hayatına vedalar bazen zorunlu, bazen isteklidir. Geçimini zor karşılayan ve hayatı boyunca yaşam mücadelesi veren Koç Randy, vedası ise zorunlu oluyor. Yapması çok zor olsa da ringlere veda eder. O güne kadar yaşananları düşündüğünde ise, Randy kaybetmiş olduğu değerleri, terk etmiş olduğu kızını, yaşam ile olan bağlarını tekrar kazanmak, hapsediği yalnızlık duvarlarını yıkarak tekrar elde etmek için seferber olur. Kızı ile görüştüğün de ise her şey normal giderken yine olumsuzluklar peşini bırakmıyor ve kızı ile tekrar arası bozulur. Bu olumsuz duygu durumu sonucunda kendini rahat hissettiği ringlere tekrar geri dönme kararı alır ve son kez bir maça çıkar. Maç esnasında kalbi tekrardan sıkışır. Koç Randy kaybedeceği bir şeyin olmadığını düşünür. Yalnızlığın ilacını sporda arar.

4.4. Goon (İri Kıyım)

4.4.1. Filmin Künyesi

Yönetmenliğini Michael Dowse yaptığı İri Kıyım adlı filmin senaryosu Jay Baruchel Evan Goldberg aittir. 2011 yılında yapılan ve Hokey branşını konu alan bu filmin oyunculuğunu Seann William Scott (Doug Glatt), Jay Baruchel (Ryan), Alison Pill (Eva), Liev Schreiber (Ross Rhea) ve Eugene Levy (Dr. Glatt) üstlenmiştir. Kanada yapımı olan film 10 Eylül 2011 tarihinde Toronto’da, 24 Şubat 2012 Kanada’da vizyona girmiştir. Spor türünde olan İri Kıyım filmi 92 dakikadan oluşmakta ve dili İngilizcedir. Filmin gişesi 6.985.158 Dollardır.

4.4.2. Filmin İçeriği

Hayatta başarılı hiç bir özelliğinin olmadığını düşünen Doug (Seann William Scott) ve yakın arkadaşı Ryan (Jay Baruchel), buz hokeyi fanatikleri ve bunun dışında da pek bir şeyle ilgilendikleri söylenemez. Doug’ın biraz düşük zekalı olduğunun farkında olan Ryan, bunu hiç problem yapmayacak birisi ama Doug artık kendi hayatında bir şeyler yapmak istiyor. Bir gün izledikleri bir hokey maçında, karşı takımın oyuncusunu bir kaç yumrukla fena şekilde benzetmesi sebebiyle hokey dünyasında dikkat çekiyor.

Doug. “Halifax Highlanders” takımının koçu, Doug’u kendi takımında oynatmak istiyor. Bunu istemesinin asıl sebebi de takımın as oyuncusu Xavier Laflamme’i maç boyunca koruyacak birisine ihtiyaç duyması, zira Laflamme iki sezon önce hayli sert başka bir oyuncu olan Ross Rhea’nın (Liev Schreiber) şiddetli darbesi yüzünden beyin sarsıntısı geçirmiş ve o andan itibaren maçlarda hayli korkak oynuyor. Koç en iyi oyuncusunu kollaması için çok iyi dövüşen bir oyuncuyu takımına alıyor. Takıma giren Doug, hayatında ilk defa bir şeye ait olduğunu ve iyi bir şeyler yapabildiğini hissetmeye başlıyor. Takımını günden güne daha fazla benimseyen Doug ve Laflamme arasında Doug’ın istemediği bir rekabet başlasa da, ikili ve takım zamanla başarılı olabileceklerine inanmaya başlıyorlar ve Doug takımına takım ruhunu kazandırıyor ve takımını ayağa kaldırıyor.

Filmde özellikle şiddetin dozunu kaçırın birçok sahne var. Doug Glatt' in o klasik zafer filmlerindeki söylemlerinden sonra takımdaki hiç bir arkadaşının tepki vermemesi gibi, filmde hep bir kaybetme olgusu mevcut. Bunu takımdaki her oyuncuda görebiliyorsunuz, ikinci lig takımı olmaları dolayısıyla spor dünyasında bu var olan gerçeğe bakabilmesi de filmin artlarından. Takımdaki kimi oyuncu alkolik, kimi zorla maça çıkıyor, bir şirketin işçiler aslında; bir takımın klişe karizmalarıyla şişirilmiş oyuncularından çok. Doug 'un düşük zekaya sahip olması, kalbinin de belki biraz bunun etkisiyle fazlasıyla saf olmasına yol açıyor. Bu kadar iyi kalpli birisinin maçtaki asıl görevinin adam dövmek olduğunu düşündüğümüzde, ortaya ilginç bir portre çıkıyor.

Her insanın bir işte başarılı olabileceğini anlatma derdi de güzel harmanlanmış. Ayrıca aile baskısı ve ebeveynlerin istediği yoldan hayata gitmenin ne kadar saçma olduğunu da yine kendi üslubuyla anlatıyor, zira Doug aynı zamanda tutucu bir aileye sahip. Doug kardeşinin gay olmasını kabullenmektedir fakat ailesi bu durumu kabullenemez. Doug ailesinin bunu kabul edememesini ve kendi yaptığı işi onaylamamalarını anlayamıyor. Eski kuşağın kendilerine öğretilen doğruların etkisinden kurtulamamasını ve büyüyen bu yeni kuşağın bu gerçeklere daha esnek yaklaşabildiğini anlatılıyor. Filmde ayrıca güzel de bir aşk hikâyesi var ve birçok benzer filme oranla çok daha samimi bu hikâye. Doug'ın âşık olduğu Eva rolünde Alison Pill, bu samimiyet duygusunu karakterinin gerçekçi duruşuyla destekliyor.

4.4.3. Goon Filminde Dil ve İçeriğin İncelenmesi

Filme izlemeye başlamadan önce buz hokeyi branşının tanıtıldığı ve kahramanının başından geçenleri izleyeceğim bir film olacağını düşünüyordum. Fakat film direk kan ve şiddet ile başladı. Buz hokeyi maçında olması gereken teknik hareketler göz ardı edilerek sadece kavga sahnelerinin ön plana çıktığı bir film izlemeye başlamıştım. Buz hokeyi sahasında sadece kan ve şiddet vardı. Sadece saha içinde değil tribünde de bundan zevk alan ve maç değil kavga izlemeye gelen seyircilere vurgu yapıyordu. Seyirciler içinde çocukların olması ve onların bu durumdan zevk alması dikkat çeken diğer bir durumdur. Şiddetin çocuklar tarafından benimsenmiş ve çocukların şiddet arayan bireyler gibi gösterilmesi filmi izleyen

Resim 7. Goon Filminden Şiddet Sahnesi

Resim 8. Doug'un Müsabaka İçindeki Kavga Sahnesi

çocuklar tarafından şiddet ve şiddet içeren olayların sıradan ve zevkli olarak algılanması olasıdır.

Resimde de görüldüğü gibi filmde ki kavga ve kanı tebrik ederek onu onayladığını işaret eden çocuğun mutluluğu verilmektedir. Çocuklar açısından oldukça sakıncalı olduğunu düşündüğüm GOON film tam aksine çocukların filmde mutlu olarak lanse edilmesi ile onların filmde zevk alabileceği gösterilmektedir. Bu durumda Anne ve Babaların çok dikkatli olmaları gerekmektedir. Çocukların şiddeti sıradan gösteren filmlerin izletilmemesi ve şiddetin eğlence konusu olmayacağını öğretilmesi gerekmektedir.

Film boyunca kavga kan ve filmin kahramanı olan Glatt'ın yumruklarının sertliğinden bahsedilmekte ve bu durumun buz hokeyi taraftarından çok ilgi gördüğü hissettirilmektedir. Sadece sertliği ve iyi kavga ettiğinden dolayı takıma alınan Glatt başarılı bir oyuncu olarak nitelendiriliyor. Bununla beraber gerçekten buz hokeyini iyi oynayan ve takıma asıl maç kazandıran Laffamme arka planda kalmaktadır.

İyi oyundan ziyade kavga ile maçın kazandığı anlatılmakta ve bu anlatım tarzı ile spor olduğunun aksine yansıtılmaktadır. Sporun bu şekilde tanıtılması ve sporun amacından sapması, veliler tarafından çocukların spora yönlendirilmesini etkileyebilir.

BÖLÜM 5. TARTIŞMA ve SONUÇ

İletişimin giderek önem kazandığı günümüz toplumlarında sinema; eğitim, pazarlama ve eğlence gibi birçok özelliği içinde bulunduran önemli bir medya aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle spor filmleri bu özelliklerin tümünü bir bütün olarak barındırmaktadır. Kahramanlar ve kötü adamlar, zafer ve felaket, başarı ve umutsuzluk, şiddet ve drama: spor iyi bir hikâye olması gereken her şeyi sunuyor (Poulton and Roderick, 2008). Dolayısıyla insanlara aktarılmak istenen birçok şeyi, spor filmleri sayesinde kolayca ve etkili bir şekilde aktartabiliriz. Örneğin eğitim özeliğiyle, bir sporun tanıtılması, bu spor dalına ait özelliklerin anlatılması, bu spor dalıyla uğraşan sporcuların yaşadıkları ve deneyimleri meraklılarına aktarılmaktadır. Çoğu zaman insanların önünde olan başarı örnekleri motive olmaları için en ideal örneklerdir. Film karakterlerinin azim ve hırslarıyla ulaştığı başarılar, başarıya giden yolda insanlara ışık tutacaktır. Spor filmlerinde ki kahramanların deneyimleri ve müsabaka anında yaptıkları paylaşımlar izleyicilerin yardım sever ve paylaşımcı olmalarını sağlayacaktır. Özellikle çocukların spor filmleri izlemesi sonucunda arkadaş çevrelerinde davranış değişikliğine yol açabilmektedir. Fakat olumsuz davranışlarda kazanabilmektedirler. Şiddet içeren sahnelerin etkisi ile çocuklar şiddete meyilli olabilirler. Çünkü sosyal öğrenme teorisinde de anlatıldığı gibi görerek öğrenme gerçekleşmektedir. Hatta yapılan çalışmalar incelendiğinde çocukların en fazla izlediği çizgi filmlerde birçok şiddet sahnesine yer verilmiştir. Çocukların izlediği programlarda şiddet öğelerinin fazlaca yer aldığı, üç çocuk kanalının izlendiği bir çalışmada her saatte ortalama 11.54 kez şiddet eylemi olduğu (Basore, 2008). Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada 1995-1996 yıllarında 2757 programın “Ulusal Televizyon Şiddet Çalışmasında çocuk programlarının %69’unda şiddet öğeleri bulunmuş, programların her saatinde ortalama 6.5 şiddet sahnesinin yer aldığı rapor edilmişti (Peter ve Blumberg, 2002; Wilson ve ark., 2002). Çizgi filmlerin incelendiği bir çalışmada; şiddet öğelerinin %55’ inin iyi ve kötü karakterlerin birbirleriyle düello etmesinden kaynaklandığı ve %59’ unda karakterlerin bıçak silah veya diğer metal aletler gibi pek çok aletleri kullandığı, %62’sinde en az bir karakterin yaralandığı ve %40’ının öldüğü belirlenmiştir (Yokoto ve Thompson, 2000).

Resim 9. Futbol Maçındaki Bir Çocuğun Şiddet İçerikli Görüntüsü

Resim 10. Oyunağına Şiddet Uygulayan Çocuğun Resmi

Spor filmlerinin spor branşlarının tanıtımında olumlu etki yaparken bazı durumlarda olumsuz etki de yapabilmektedir. Tanıtımı yapılan spor branşında gereksiz şiddet unsurlarının işlenmesi sonucunda o branşın veliler tarafından zararlı olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla tanıtımı yapılan spor branşının tarafsız aktarılması gerekmektedir. Sporun insanlara birçok açıdan fayda sağlayacağı bilinmektedir. Örneğin; Şiddet içerikli görünen boks filminde paylaşmanın ve yardım severliğin ne kadar önemli olduğunun sergilendiği gibi.

Bununla birlikte pazarlama özellikleri olarak sporcuların kullandıkları malzeme ve bu malzemeleri üreten firmaların açık ya da gizli reklamları yapılmaktadır. Konu hakkında birçok çalışma yapılmış ve filmlerin pazarlama açısından etkili bir alan olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda incelediğimiz Milyon Dollar Baby filminde boksa özel malzemelerin tanıtılması ve sadece boks ürünleri üreten Everlast firmasının reklamı yapılmaktadır. Boks sporu ile uğraşan bireyler filmi izledikten sonra bu firmanın ürünlerini almak isteyecektir. Diğer filmler içinde aynı şey geçerli olmaktadır. Buz hokeyi branşının tanıtıldığı filmde kullanılan malzemeler o branşa ilgi duyan insanlar tarafından tüketilecektir.

Sporunda kazanma ve kaybetme duygusu en doruk noktalarda yaşanmaktadır. Fakat kazanmak ya da kaybetmek hayatın sonu olmadığı ve bu duyguların yaşanabilecek doğal duygular olduğu hissettirilmelidir. Spor filmlerinde örnek alınan sporcuların haklı galibiyetleri ya da kaybettiklerinde ki asil davranışlarının sergilenmesi bu duygulara insanları olumlu yönde hazırlamaktadır. Spor yapan bireyler örnek aldıkları sporcuların hayat hikâyelerini izledikleri filmlerde bu davranışlarını örnek alarak sporda centilmenliğin, yardım severliğin, kurallara uymanın ne kadar önemli ve doğru olduğunu öğrenmektedirler.

Bu amaçla 4 farklı spor filmi dil ve içerik açısından incelenmiş ve ortak özellikleri ortaya konulmuştur. İncelenen filmlerde farklı spor branşları işlenmiş ve hepsinde ortak özellikler saptanırken farklı duygular ve konulara yer verildiği görülmektedir.

Örnekleme oluşturan filmler belirli branşların tanıtımını yapmakta ve bu spor branşlarını icra eden sporcuların karşılaştığı durumları yansıtmaktadır. Boks,

Amerikan Güreşi, Buz Hokeyi ve Amerikan Futbolu branşları incelenen filmlerin konusu olmuştur. İnsanlar bu branşlar hakkında fazla bilgiye sahip olamayabilirler. Filmleri izlemeden önce bende bu branşlar hakkında detaylı bilgiye sahip değildim. Kuralları ve oynama şekli hakkında bilgim yoktu. İzledikçe bazı bilgilerimin, düşüncelerimin doğru olmadığını anladım. İzlediğim spor branşları düşündüğüm gibi değillerdi. Örneğin Wrestler filminde Amerikan Güreşinin tamamen anlaşmalı bir dövüş sanatları branşı olduğunu öğrendim. Sporcular kendi aralarında anlaşma yaparak birbirlerine şiddet uyguladıklarını ve seyircinin bundan zevk aldığını gördüm. Diğer bir film olan Buz Hokeyinde kavga etmenin doğal bir davranış olduğu hatta hakemin araya girmeden kavganın bitmesini beklediğini ve seyircinin skordan çok bu kavgayı beklediği hakkında fikir edindim. Amerikan Futbolunun işlendiği The Blind Side filminde ise sadece birbirlerini düşürmeye çalışan oyuncuların olduğu ön yargım giderek oyuncular dayanışma içerisinde birbirlerinin Kör Noktalarını koruduklarını, sürekli müsabaka anında iletişim içinde olduklarını gördüm. Ayrıca bu filmde devletlerin spor politikasına verdiği önemi öğrendim. Boks sporu konu alan Million Dollarlık Baby filminde ise bu spor branşının sadece kavga etmek olmadığını, uygulamasının zor ve çok çalışma gerektirdiği anladım. Antrenör-Sporcu ilişkisinin bireysel bir spor olan boksta çok önemli olduğu ve bu bağlantının iyi kurulmadığında sporda başarının kazanılması imkânsız hale geldiğini anladım. Dolayısıyla filmlerde ortak nokta olarak ilk dikkatimi çeken spor branşlarının tanıtımı konusunda filmlerin çok önemli olduğu söylene bilir. Filmlerde spor branşlarını şiddet içeren davranışlarla tanıtmak, yapılan şiddet içerikli bir davranış çok büyük bir kitlenin izlediğini unutmak büyük sorunlara yol açabilmektedir.. Filmleri gençlerin, yetişkinlerin hatta çocukların izlediği gerçeğini unutmamak gerekir. Aksi takdirde birçok yaralanmalara, ölümlere neden olabilir.

Örnekleme oluşturan filmlerde genel olarak Amerikan üslubu kullanıldığı ve küfür ve argo kelimelerin çok geçtiği görülmektedir. Filmlerde ki kahramanların aileleri, takım arkadaşları, mahalle ve diğer çevresindeki insanlarla konuşmalarında argo ve küfür içeren cümleleri rahatça konuşmaları ve bu söylemler gerçekleşirken ailelerin uyarmamaları dikkat çekici bir durumdur. Bu konuşma tarzının doğal olarak gösterilmesi toplum ve çocuklar üzerinde olumsuz etki yapabileceği söylenebilir.

Sporun doğasında bazen bu tür söylemler normal olabilir. Örneğin Million Dollarlık Baby filminde Frankie raund arasında Maggie'ye rakibin kalçasına vurmasını ve sınırları yıpratmasını istemektedir. Bu tür uyarılar sporcuya motive etmek için söylenebilir. Fakat 4 filmde de küfür ve argo içeren kelimeler uygunsuz şekilde geçmektedir. Çocukların bu söylemleri spor yaparken kullanmalarına sebep olabilir. Özellikle Goon ve Wrestler filmlerinde küfür ve argo içeren söylemlere sıkça yer verilmiştir. Ayrıca bu kelimelerin geçtiği sahnelerde çocuklarda kullanılmış, onların bu durumlara alışkın olduğu gösterilemeye çalışılmıştır. İzlediğimde bu durumdan rahatsız oldum ve eminim ki benim gibi düşünen her birey rahatsız olmuştur. Özellikle anne-babalar bu tür söylemler içeren filmleri çocukları ile izlemek istemeyecektir. Bu bağlamda film yapımcıları daha dikkatli olmaları gerekir. Çünkü filmde işlenen spor branşı hakkında bilgisi olmayan ebeveynler, filmi izledikten sonra çocukları bu branşlara yönlendirme konusunda kararsız kalabilir, hatta çocuk istediği halde bu spor branşlarına yönlendirmeyebilir. Yapılan araştırmalar sonucunda insanların sevdikleri, isteyerek yaptıkları spor branşlarında daha başarılı olduklarını söylemek olasıdır. Ailelerin izledikleri filmlerden sonra ön yargı oluşturarak çocuklarını spora yönlendirmeyebilirler. Boks branşına aşırı şiddet içerdiği düşüncesiyle yönlendirmedikleri gibi.

Filmlerin diğer bir ortak özelliği ise başarıya ulaşmak için sabır ve azimle çalışmanın önemli olduğudur. Sporcular açısından örnek oluşturabilecek bir özellik olduğunu düşünmekteyim. Wrestler filminde biraz daha farklı olsa da diğer filmlerde gece gündüz demeden azimle çalışan, sabır gösteren ve yapacağına inanan sporcuların başarıya ulaştığı görülmektedir. Bu özelliği ile bütün sporculara örnek davranış olacak ve izleyicilere inarak, çalışarak haklı galibiyetler kazanılacağını öğretmektedir.

İncelenen filmlerde fair play sahnelerine rastlanmaktadır. Bu davranışların filmlerde ki kahramanlar tarafından yapılması çocuklar açısından olumlu etki yapacağı söylenebilir. Kazanma ve kaybetmenin yanı sıra fair play olgusunun da önemli olduğu izleyicilere yer yer hissettirilmektedir. Filmleri izlerken bu sahnelerde duygulandım ve spor yapmanın sadece fiziksel bir olay değil duygular kullanılarak yardımlaşma, sosyalleşme ve insanlara karşı saygıyı geliştiren bir eylem olduğunu

hissettim. İzleyicilere bu sahnelerin doğru ve sık olarak verilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Bu konuda film yapımcılarına, sinema sektörüne büyük sorumluluk düşmektedir.

Araştırmaya başlamadan önce filmlerde özellikle şiddet unsurlarına dikkat edeceğimize karar vermiştik. Nitekim hipotezlerde bahsettiğimiz gibi şiddet içeren kelimeler ön plana çıkmaktadır. İncelediğim 4 ayrı filmde de şiddete yer verilmiş. Filmleri seçtikten sonra en fazla şiddeti boks filminde bekliyordum. Fakat tam aksine diğer branşlarda daha fazla olduğunu tespit ettim. Boks branşı dövüş sporu olarak geçiyor. Ama belirli kurallar çerçevesinde, rakiplerin birbirlerine karşı saygısını yitirmeden dövüşüklerini filmde görmek mümkün. Yani Million Dollar Baby filminde geçen vur, döv gibi kelimeleri şiddet olarak algılamıyoruz. Bunun yanın da Wrestler ve Goon filmlerinde şiddet en üst seviye işlemiş ve seyircilerin bu şiddet sahneleri için izledikleri ve bunlarla mutlu oldukları verilmektedir. Seyirciler içerisinde çocukların olması ve bu sporcuları kahraman olarak görmesi daha da önemli ve dikkat edilmesi gereken hususlar olduğunu düşünüyorum. Filmleri izlerken insanların şiddeti sevdikleri ve bunu görmekten haz aldıkları hissini yaşadım. Çocukların şiddet içeren sahneleri izlemesi ile birlikte filmdeki kahramanları günlük yaşamlarında rol alarak şiddet eğilimli oldukları çalışmalara kanıtlanmıştır.

Yaşar ve Paksoy'un (2011) yaptığı çalışmada çocukların birbirlerine karşı uyguladıkları saldırgan davranışların çocuğun oyun içindeki rol içi şiddete girdiği, çocukların canlandırdıkları karakterleri taklit ettiklerini dile getirmişlerdir.

Singer ve Singer (1981) televizyondaki şiddetin gençlerin davranış ve tutumlarına etkisi ile ilgili İngiltere'de yaptıkları bir araştırmada yatılı okulda kalan 13-16 yaş grubu çocukları ikiye ayırmışlar, bir gruba 15 gün süreyle yalnızca komik ve sosyal programlar izlettirmiş, ikinci gruba ise şiddet içeren filmler, programlar göstermişlerdir. Yapılan testler sonucunda birinci grupta hoşgörü, tartışma, iletişim ve gülme düzeyi; ikinci grupta ise sözel ve fiziksel saldırganlık düzeyinin yüksek olduğu saptanmıştır. Medya da ki şiddet unsurlarının gençler ve çocukları etkilediği çalışmalara kanıtlanmıştır.

Örnekleme oluşturan şiddet unsurlarını incelerken, film kahramanlarının aile içi şiddet ve huzursuzlukları dikkat çekmektedir. Kahramanların aile fertleri ile görüşmedikleri ya da görüşse bile kavga ettikleri görülmektedir. Kahramanlar sosyal çevre ve aile yönünden yalnız kişiler olarak tanımlanmıştır. Aile düzenleri olmayan ve spor öncesinde toplum tarafından dışlanan kişilerdir. Fakat sporun en önemli faydalarından biri olan sosyalleşme düzeylerini artırma yönü filmlerde en iyi şekilde verildiği söylene bilinir. Toplum tarafından dışlanan bireylerin, spor sayesinde kendilerini kabullendirdikleri ön plana çıkmaktadır. The Blind Side filminde özellikler bu durumu izlemekteyiz. Spor sayesinde okula alınan Koca Mike, insanlar tarafından zamanla sevilerek benimsenmiştir. Aynı şekilde Million Dollarlık Baby de Tehlike'nin boks salonunda kendi rahat ifade eden biri olması ve Maggie'nin hayatının boksla birlikte gelen başarılar sayesinde değişmesi gibi.

Filmlerin eğitici ve öğretici rolünü etkili şekilde kullanarak izleyicilerin olumlu davranış kazanmaları sağlanmalıdır. Çünkü filmler sayesinde birçok insana ulaşmak mümkün. Sporun faydaları bu filmlerle insanlara aktarılabilir. Şiddetin doğru bir şey olmadığı, fair play' in önemi ve sporda saygının başarıyı getirdiği filmlerden çıkarılacak dersler olarak söyleyebiliriz.

BÖLÜM 6. ÖNERİLER

Araştırmacılar farklı spor branşlarının işlendiği spor filmleri yâda reklamları inceleyerek, bu filmlerdeki şiddet söylemlerini araştırmaları önerile bilinir.

Spor kültürünün gelişmesi ve spor branşlarının sevdirmesi için sanata, sinemaya ve medyaya büyük görev düşmektedir. Sanatçıların, yönetmenlerin, yapımcıların ve televizyoncuların sporun sevdirmesi, spor branşlarının gelişiminin sağlanması adına birçok projeye imza atması gerekmektedir. Sinema sektörü konu hakkında daha fazla film üretmeleri ve başarılı sporcuların hayatlarının işlenmesi önerilerimiz arasında yer almaktadır.

Ayrıca anne-babalar spor filmlerini çocuklara daha çok izletmeleri gerekmektedir. Çocukların ilgi duyduğu ya da çocuğuna uygun gördüğü spor filmini izleterek çocuğun o branşa olan ilgisi artırabilir

7. KAYNAKLAR

Acet, M. (2005). *Sporda saldırganlık ve şiddet*. İstanbul: Morpa.

Aydın, A.D., Demir, H., Yetim, A.(2003). “Türk Spor Politikalarında Öngörülen Hedeflerin Gerçekleşme Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma (GSGM Örneği)”, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara.

Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575.

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Basore, KA. (2008). The context of violence in children's television programs. Arts In Communication Master Thesis, University Of Arkansas, Arkansas, Amerika Birleşik Devletleri.

Bayraktar, C. (2003). Sosyal Yapı Özelliklerinin Spora Etkisi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Boxill, J. (2003) “The Ethics of Competition”, *Sport Ethics: An Anthology*, Ed. Jan Boxill, Blackwell Publishing, Massachusetts, ss. 108.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.) New York, NY: Routledge.

Corrigan, T. (2010). *Film Eleştirisi*, Ankara: Dipnot.

Doğan, E. (2009). *Sinema Filmlerinde İzleyicinin Etkilenmesinde Önemli Rol Oynayan Öğelerden Biri Olarak Film Müziği*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Erdemli, A. (2002). *Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi*, İstanbul: E

Erdoğan, İ., Beşevli-Solmaz P. (2005). “*Sinema ve Müzik*”, *Materyal Satış ve Bilişç Yönetimi İçin Bilişsel ve Duygusalın Oluşturulması*, Ankara: Erk.

Erkal, M. (1982). *Sosyolojik Açıdan Spor*, İstanbul: Filiz.

Erkanı, M.E. (2012). “*Herkesin Bir Şansı Daha Olmalı*”: *Kısa Metraj Filmi Bağlamında Sinemada Şiddet*, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sinema Ve Televizyon Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul.

Eroğlu, A., Kara, K. (2014, 04 Mayıs). 100 Bin Şiddet Sahnesi Görüyor.

<http://yenisafak.com.tr/diziler-haber/100-bin-siddet-sahnesi-goruyor-05.05.2014-641728>

Erten, Y. ve Ardalı, C. (1996). Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları. *Cogito Dergisi*. 6-7, 143-164.

Folkerts, J., Lacy, S. (2004). *Media in Your Life: An Introduction to Mass Communication*, 3rd ed. (Needham Heights, MA: Allyn & Bacon Publishing Co. [Pearson Education, Inc.]).

Gülbahar, Y., Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42-2, 93-111.

Gültekin, O., Doğan, M., Doğan, A. ve EYLEN, B. (2000). *Futbol Sahalarında Şiddet ve Emniyet Güçlerinin Tutumu Üzerine Bir Araştırma*, 21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu, 25-27 Ekim, Ankara.

Güven, Ö. (1999), Türklerde Spor Kültürü, *Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları* 2. Baskı, Ankara, S. 1-2

Harmandar, İ.H. (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel.

İnal, A.N. (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*.(2.Baskı) Ankara: Nobel.

İnam, A. (2001).“Şiddeti Anlamak”, *Bilim ve Teknik*, Sayı: 399,s. 4.

Kocacık, F. (2011). Şiddet Olgusu Üzerine *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1.

Koç, S. (1994). *Spor Psikolojisine Giriş*. İzmir: Saray Medikal.

Konter, E. (2006). *Spor Psikolojisi El Kitabı*, Ankara: Nobel.s.150.

Morgan, T. (1986) Clifford. Psikolojiye Giriş. Çeviren: Hüsnu Arıcı ve diğerleri. Üçüncü baskı. Ankara: Meteksan.

Özsoy,S. (2011). Spor Gazetelerinin Başlıklarında Militarist Ve Şiddet İçerikli Metaforlar, *Gümüşhane Üniversitesi Elektronik Dergisi* s.1.

Pedersen,P.M., Miloch, K.S.,Laucella, P.C. (2007).Strategic Sport Communication. *Human Kinetics*.

Peters, K.M., Blumberg, F.C. (2002). Cartoon violence: Is it as detrimental to preschoolers as we think? *Early Childhood Education Journal*, 29(3),143-148.

Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim, Öğrenme, Öğretim*. Ankara: Özsen basımevi.

Sezen-Balçıkınlı, G. (2009). Profesyonel Futbolcuların Fair Playe Yönelik Davranışları ile Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.

Singer, J.L. ve Singer, D.E. (1981). *Television, Imagination and Aggression: A Study of Pre-Schoolers*, Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Şahin, H.M. (2002). *Beden Eğitimi Ve Sporda Temel Kavramlar Sportif-Tıbbi-Sosyal Terimler Sözlüğü*, Gaziantep: Nobel.

Şahin, H.M. (2003). *Sporda Şiddet Ve Saldırganlık*, Ankara: Nobel.

Tanrıverdi, H. (2012). Spor Ahlakı Ve Şiddet, Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Felsefesi Anabilim Dalı. *The Journal of Academic Social Science Studies* Volume 5 Issue 8, p. 1071-1093.

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon.

Temel, S. (2008). “*Sinema Filmlerinde Şiddet İçeriğinin Yeniden Üretimi*” , Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Ve Sinema Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Terek Ünal, G. (2008). *Sinemada Ürün Yerleştirme 2000-2007 Yılları Arasında “Academy Of Motion Picture Arts And Sciences” En İyi Film Ödülünü Almış Filmlerin İncelenmesi*. Doktora Tezi. İstanbul.

Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe sözlük (10.baskı)*.Ankara: Türk dil kurumu.

Uysal, S., Ö. (2012). *Sinema Estetiğine Giriş*, İstanbul: İkinci Adam.

Ünal, E. (2012). “*Türkiye’de Sinema Ve Televizyonda Film Yapım Teknolojilerindeki Gelişmeler “Görüntü Sihirbazları”* .Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sinema Ve Televizyon Anasanat Dalı. İstanbul.

Ünsal, A. (1996). “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”, *Cogito*. Sayı 6-7. Kış-Bahar. S.29-36.

Wilson, B.J., Smith, S.L., Potter, W.J., Kunkel, D., Linz, D., Colvin, C.M., et al. (2002). Violence in children's television programming: assessing the risks. *Journal of Communication*, March, 5-35.

Wollen, P. (2008). *Sinemada Göstergeler ve Anlam*, İstanbul: Metis.

Yamaner, F. (2001). *Beden Eğitimi ve Spor'da Temel İlkeler*, Bursa: Ekin.

Yaşar, M., Paksoy, İ. (2011). Çizgi Filmlerdeki Saldırgan İçerikli Görüntülerin, Çocukların Serbest Oyunları Sırasındaki Saldırganlık Düzeylerine Etkisi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 20, Sayı 2, 2011, Sayfa 279-298.

Yavuzer, H.(1998). *Çocuk Psikolojisi*.(16.Basım).İstanbul:Remzi.

Yetim, A. (2000). *Sosyoloji ve Spor*, Ankara: Topkar.

Yetim, A., Cengiz, R.(2010).*İletişim ve Spor*. Ankara: Berikan.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, A., Şimşek, H., (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8.baskı) Ankara: Seçkin.

Yokota, F., Thompson, K.M. (2000). Violence in g-rated animated films. *The Journal of The American Medical Association*, 283 (20), 2716-2720.

[http://tr.wikipedia.org/wiki/The_Blind_Side_\(film\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/The_Blind_Side_(film)) erişim tarihi : 09.04.2014

<http://www.boxofficemojo.com/movies/?id=blindside.htm> erişim tarihi: 09.04.2014

http://tr.wikipedia.org/wiki/Milyonluk_Bebek erişim tarihi: 06.04.2014

<http://www.cinearsiv.com/goon-720p-hd-izle/> erişim tarihi: 06.04.2014

<http://www.cinearsiv.com/kor-nokta-the-blind-side-720p-hd-izle/>

http://www.imdb.com/title/tt0405159/?ref=mv_sr_3 erişim tarihi: 06.04.2014

http://www.imdb.com/title/tt1125849/?ref=mv_sr_1 erişim tarihi: 06.04.2014

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Duygu YARALI

Doğum Yeri : Karaman

Doğum Yılı : 15/07/1990

Medeni Hali : Bekar

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lise 2004-2008 :Fatih Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi/ Karaman

Lisans 2008-2012 : Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Bölüm : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Yüksek Lisans : 2012-2014 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Anabilim Dalı

Yabancı Dil : Orta Derece

İLETİŞİM BİLGİLER

e-posta : duyguyarali@gmail.com

Tel : 0542 6924209